No. 30-Vol.-LIII

FRIDAY, 20TH JULY, 1955

Registered at the GPO as a Newspaper

Price 6d.

SWITH-AFRICAY-PURLIC-LIBRARY 2 AUG 1955

Founded by Mahalma Gandhi in 1903

*

True freedom is the human freedom of the spirit: A focus world is in the individual. Each individual must have the liberty to dream, adore and meditate. march individuals into a group but you cannot weld them into a single unit. All the advances of history are due to the spirit of The unconquerable spirit which is the source of an endless variety of form and expression, which is behind all men's strenuous endeavours, ambitions and achievements - hoping, striving, failing, still advancing, gaining ground, pressing onwards-this actwe spirit of man is at the heart of human history. To damage it, to suppress it, is to make man an inhuman- being.

-S. Radhakrishnan.

Man Should Always Give To Society

(From Vinoba's Speech)

HE duty of man—his dharma is to part with land he calls his own and give it to society to be shared by others. People today have fallen in the habit of collecting things for themselves and keeping them in their own possession. We intend to bring home to them their duty or dharma that it is not right for them to own more than they need.

Moreover they should learn that it is their dharma to share their possessions with others. Man, we know, cannot live and function alone by himself; he lives in society. As he does so he always takes various services from society. If, therefore, unless he adopts the practice of constantly giving something or the other to society in gratitude for the services he gets from it, society could not maintain itself.

Besides, all of us have to realize that we are not particularly obliging anyone when we part with something and give it to another. Really speaking, we have received enough and more from society already. Thus, we owe something to it. So, when in return for something we have already received and enjoyed we part with something and give it. it becomes dan (gift) in the true sense of the word. It we get fruits from a tree it is our duty and responsibility or dharma to give water to it. It is obvious we are not obliging the tree by watering it. We should maintain a constant flow of give and take between society and the individual. Dan or parting with something in order to give it to others makes it possible. This is why the ancient teachers in our scriptures have defined dan as (Samavibhaga) that is proper distribution or division.

If blood instead of maintaining a constant flow were to collect in some particular part of the body the latter would not be able to maintain its health. If it circulates all through the body constantly the whole of it remains healthy. A natural arrangement for the circulation of wealth in the whole of society in a like manner has been called dan by the teachers in the scriptures and that is why it is believed to be a duty and responsibility or dharma for every individual. We should always endeavour to enhance the content and the power of the good words which are current in social intercourse. And we should never allow the meanings of such words to deteriorate. The content and meaning of the word dan has deteriorated these days. We have put a defective meaning on it. So that we may get stronger we have to reinforce in the word the meaning our ancient teachers had put in it.

米

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY. the best of all Gifts.

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

Che

New India Wssurance

Company Limited

Principal Controlling Officers: Rustomjee (Pty.) Ltd.

140, Oueen Street, DURBAN. NATAL.

NEW NYLON SAREE MATERIALS.

JUST ARRIVED-

Gold Striped Fancy Nylons 12/6 yd Spotted Georgettes 45" Two Tone and Rainbow Georgettes 45" 4/11 yd. All Shades Bordered Georgettes All Shades 45" 3/11 yd. 5/11 yd. Embossed Georgettes 45" 3/11yd Coloured Georgettes 45"

Real Benares and Jari Gold Georgette Sarees and Borders. Big range in stock.

Georgette Jari Work Sarees All colours. £4-10-0

Georgette Sarces Cotton Embroldery

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knickers, Blazers, Vests, Socks. Girls Gym Blouses etc. At Reduced Prices.

BLOUSES

Printed Georgette and Bemberg Skippers. Huge range now at clearing

. CHAMPALS!

Plastic Fancy Tops with Heel Size 3 to 7 18/6 pair Also Leather 8/6 & 10/6 pah

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

39 MARKET STREET.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Kampala due 29th July. Salling 3rd August.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow Fever innoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Innoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES: DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £83-10-0 Second " 55---0---0 28-10-0 Third Class Bunk Muslim Special Food £11-10-0 Ordinary Food £4-17-6
Hindu Special Food £10-3-0 Ordinary Food £4-5-6

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by communication with us by telegram or letters,

For further particulars apply to-SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN

INDIAN OPINION

FRIDAY, 29TH JULY 1955

The Capricorn Africa Society

HE Capricorn Africa Society, established in Southern Rhodesia has just published a handbook giving a full account of the purpose and programme of the Capricorn Movement in the form of questions and answers.

Capricorn Africa consists of the territories of Africa which lie south of the Sahara and north of the Limpopo. The scope of the Capricorn Movement is limited at present to Kenya, Tanganyika, Northern Rhodesia, Southern Rhosesia and Nyasaland.

The founders of the Movement hold "that all men, despite their varying talents, are born equal in dignity before God and have a common duty to one another, and that the differances between men. whether of creed or colour, are honourable differences.

The founders submit that the peoples of Europe living in Africa have two responsibilities and these are complimentary to one another. They have an obligation to mankind to develop that continent jointly with the Africans and other inhabitants, so that it shall contribute from its great resources to the wealth of the world. They' have an equal obligation to give to the African both incentive and opportunity to achieve higher standards of life, and so make possible a living partnership duty to one another." The founders hope to discharge this duty by working for the creation of a common citizenship in each of these territories in which members of all races would take a full part, in which only civilised and cultural values would be protected, and in which racial discrimination would be out-

The Movement's purpose is is not primarily to consider

and give verdicts on Africa's manifold problems, nor merely to create goodwill between the peoples. Whilst not a political party it has a political aim namely to help establish a common citizenship and an electorate system in the devising and creation of which each race will feel equal responsibility thus providing a truce hetween the races.

Sustained social and economic progress for any race demands sound administration and political stability, which at the outset will call for European leadership and guidance in federal and territorial government. This leadsrship can be claimed only by right of administrative ability and experience, not of colour. It will not endure, nor deserve to endure, unless it encourages an increasing participation of other

The policy must promote the spiritual economic, cultural and political progress of the African and other races, All those of all races who have attained the necessary social and educational standard must be accorded the responsibility franchise.

Among the objects of the Society are, to encourage the development, jointly by all races, of Capricorn Africa To make effective to moral, cultural and spiritual standards of civilisation and to help all members of all races to attain these standards.

A footnote states: This means for those of European descent, for most educated Africans and for many Asians, the moral, cultural and spiritual standards of the Christian Western tradition but this term is used in no exclusive sense. We believe that as civilisation takes root on, African soil, these standards will become' enriched by the contribution which will be

and cultural tradition, as well as by indigenous traditions of African life and ways of thinking. To define and establish a conception of human relations that will bestow the full rights and privileges of voting citizenship on all those who have achieved the qualities necessary to sustain the responsibilities implicit in this

We have quoted copiously from the handbook to give an idea as to what this society stands for. It is quite a new conception and quite contrary to the separate development of all races under the .Union Government's Apartheid policy. Though this scheme is for the Central African Federation it is certainly a pattern South Africa would do well to study and to adopt.

Mr. Philip Mason, Director of Race Relations in

the Royal Institute of International Affairs when asked to express his opinion on the Society by the Bulawayo 'Chronicle' is reported to have said: "... The Society is to be commended for its courageous attitude in admitting that in the past it may have been wrong, and that its views in certain matters have changed. To be too rigid in one's views about so complex a situation as that which faces a multiracial community is to ask for trouble in the long run,"

How we wish our Union Government would take a lesson from this. This handbook of the Capricorn Africa Society can be had by writing to P.O. Box 170, Salisbury, Southern Rho-

NOTES AND NEWS

Hospital Services For Non-Europeans

THE Natal Indian Congress has been informed by the Natal. Provincial Secretary on the question of hospital services relative to the resolution passed at the 1955 Conference of the Natal Indian Congress in the following terms:

"(1) The facts as set' out by you regarding over-crowding at the King Edward VIII Hospital are well known, and every effort is being made to improve matters. The first step in providing additional accommodation for non-Europeans has already been taken in the negotiations for the acquisition of the Clairwood Hospital.

"(2) Salary scales for Nurses are the subject of an arrangement mutually 'agreed upon with the other provinces and the Central Government. For many years past the Administration has anxiously endeavoured to recruit Indian Trainees and it is only recently that candidates have been coming forward,"

The Executive Committee of the Natal Provincial Council has noted the request by Congress which urged the appointment on the Advisory Board of Provincial Hospitals of men who are the accredited representatives of the made by other great religions Indian and African people on re-

commendations of the Nata Branch of the African National Congress and the Natal Indian Congress.

Recreation Facilities For

Indians

In answer to its resolution on recreational facilities passed at its 1955 Conference the Natal Indian Congress has been informed by the Town Clerk of the Durban City Council that the question of recreational facilities to the Indian community has received the consideration of the Council's Parks and Amenities on the 7th June, 1955, and that work is proceeding on the establishment of a Swimming Bath in the Springfield Area and the provision of a recreation ground in Stanley Copley Drive.

S.A. Again To Be Discussed At UNO

The future of South West Africa, apartheid and the treat-. ment of Indians in the Union are again on the provisional agenda for the new session of the General Assembly which opens on September 20. The list contains in all 58 items and these may be supplemented. Trusteeship matters to be considered will include the future of British Togoland which is expected soon to become part of a free and independent

Gold Coast. Tunis and Morocco, which have been among the Assembly's "perennials" for the last few years, were not included. But the Asian-African group has already decided that it will ask again for the Morocco situation to be considered, and has intimated that it intends to bring up the Algeria issue for the first time. Disarmament will come up automatically in the report of the Disarmament Commission whose sub-committee of five will meet late in August in the light of the directive issued last week by the four heads of Government in Geneva The United Nations charter itself provided that after 10 years the Assembly should consider whether to call a special charter revision conference. This will be held if decided by a majority vote in the General Assembly, and by a vote of seven members of the Security Council,

American Study Tour

A party of 23 Americans, all professional men and women, who are at present touring the Union, paid a visit to Mahatma Gandhi's Phoenix Settlement on Sunday, July 24. The visit was arranged by the SA. Institute of Race Relations and they were accompanied by the Secretary of the Institute Miss M. Draper,

Mr. Manilal Gandhi on behalf of the Settlement welcomed the party and gave them a talk on how the Settlement came into being and its present activities. The party had a fruit lunch at at the Settlement.

The party is on a study tour of Africa—a tour which started in French Morocco and which will end in Cairo. The tour will last nine weeks in all.

Dr. Alfred G. Fisk, professor of philosopy at the San Francisco State Callege, is directing the party, which includes ministers of religion, high school teachers in social studies, a child psychiatrist, a medical illustrator and a specialist on gardens and birds.

In order to enable responsible people to understand principles and to gain a fiirst-hand understanding of other parts of the world, the San Francisco State College had instituted these study tours of various parts of the world.

The present tour made provision for 20 days in the Union, after which the party would travel north through the Central African Federation and the East African territories to Cairo.

Members of the party were paying their own way and the tour would cost abot 2,100 dollars (£750).

MR. PHILIP MASON ON CENTRAL AFRICAN FEDERATION

AFTER a year of intensive study of the problems of Central Africa, Mr. Philip Mason, Director of Race Relations in the Royal Institute of International Affairs, is more convinced than ever that in the Faderation lies the key to Africa.

In an interview in Salisbury he said: "I believe that if the experiment which is being carried out here falls then there is no long-term future for the European in Africa."

Mr. Mason who is spending three years studying racial problems in Africa on behalf of the Institute and the Rockofeller Foundation, left Salisbury, by air on Friday, July 22, for Britain. He expects to return to the Colony about the end of this year.

Asked to proment on his conolusions so it is. Ms. white "I am still studying the roloms that abound. It is too early to speak of conclusions. But it does seem to me that in fear, and rigidity of ontlook, lie the two dangers which threaten this Federation of yours.

"I have been round the countryside speaking to as wide a

variety of people as possible. I found that something which amounts in some cases to fear, and at least auxiety, was present in the minds of almost everyone who does look into the future.

"But one of the worst things about fear is that it makes you take refuge behind rigid defences and stops you thinking where your best interests lie. It makes you suspicious of everyone else and their motives."

Mr. Mason said that it was perhaps wise that at the outset of federation, the idea of partnership had not been defined.

"I believe it would have been dangerous to define it then. But the time is coming when the people have got to be clear about what is meant by the term. At the moment 'partnership' is open in y interpretations."

Commenting on the plans of the Capricon Africa Society, which set out their aims in a handbook, Mr. Mason said that here at least was an instance of an attempt being made to give practical application to a political concept.

"But the very people who have accused the Society in the past

of being too vague, will no doubt now accuse it of trying to order the whole affairs of the world. I am not saying that I necessarily agree with the conclusions of the Society. But I think it is a good thing that an effort is being made to be concrete and specific, even if the Society's plan provides only the spark for other practical thinking.

"Farthermore, I believe the Society is to be commended for its courageous attitude in admitting that in the past it may have been wrong, and that its views have changed. To be too rigid in one's views about so complex a situation as that which faces a multi-racial community is to ask for trouble in the long run."

Multiple Vote

Asked how he viewed the adaptation of the multiple vote to the franchise system in this country, Mr. Mason emphasised that there was nothing new about the multiple vote. Up to recenty, it had been a feature of the English franchise system under which university men had an extra vote in the case of the university constituencies.

"I am sure that if a simple form of multiple vote can be devised, it would be worth very careful consideration. It seems to me that it could be developed so as to meet the basic African problem of the extremely wide gap in culture and education between the different elements of the population."

SALT. SALT. SALT.

Immediate delivery and any quantity

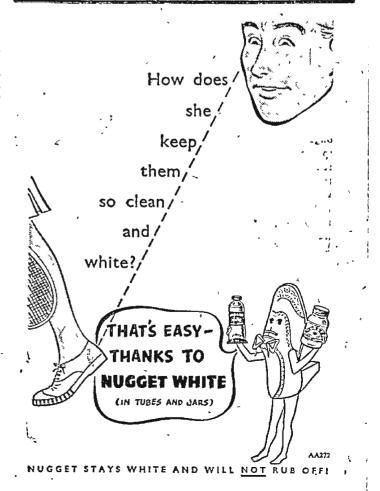
Coarse No I 12/6 per bag 200 lbs Fine " I 16/6 " " " " " " 2 14/6 " " " "

Plus empty bag or 1/3 extra for bag. If bags sent to Komkans siding money will be refunded.

Terms: Cheque with order. F.O.R. Komkans Siding

MAHOMED ISMAIL & CO

P.O. Box 33, 'Bloemhof, Transvaal.

THE WORLD AND SOUTH AFRICA

By C. W. M. GELL

(From 'The Forum', Johannesburg)

PHILIP MASON, who is new Director of Studies on Race Relations at Chatham House and has recently been on a tour of Central African Federation, served in the Indian Civil Service hefore independence. He admits having often felt there the exasperation with which "the man' on the spot" has to suffer the critical generalisations of less well informed visitors. But looking back now, he concedes (as many of us would) that, though these visitors mostly knew less of the detail than we did, they frequently knew more about the whole of India's problems. Their sense of perspective was better developed. So, although we in South Africa today will not readily admit it, it often is with us. Such intelligent and diverse men as Mr. Adlai Stevenson, Canon Collins and Professor Tingsten cannot all be entirely and unreservedly at fault.

This essay! is concerned with a pressing world problem,—one in which, as Canon Collins aptly put it, "South Africa is in the front line." The author comes to no hard conclusions. But, in clearing his own mind on the salient aspects of the subject, he asks some pertinent questions and that is the beginning of wisdom.

The world today is divided into two groups of powers whose definition of democracy differs fundamentally. But the Western group, whose civilisation is based on vigorous individualism, has acquired rule over less mature peoples by that very vigour. To maintain their colonial supremacy, they have had to deny in practice to their subject peoples the basic rights they claim for themselves. To make this contradiction more acceptable to conscience, they have developed theories of racial superiority which have found some historical justification in the limited sense that peoples have not everywhere had equal opportunities to develop their talents. But by elevating this pragmatical distinction into more or less rigid forms of pseudoanthropological theory, the Western powers have built up a formidable barrier of race arrogance and humiliated bitterness which · today threaten the entire stricture of their civilisation. South Africa, the extreme example of this process, has had to carry it so far as seriously to call in question its membership of the Western demo-

cratic club, for South African "democracy" wears an increasingly authoritatian garb.

Surveying the ex-colonial peoples of Asia, Mr. Mason considers that it is in the balance whether the old injury of subordination will now heal or erupt in growing anti-European acrimony. The decision "depends on how the Western powers handle Africa." The Bandung Conference confirmed this verdict.

Mr. Mason discusses at some length the various colonial policies in force in Africa, the different stabilising devices used to prevent or retard the rate of social change and the extent to which the most obvious of these -a colour bar-is primarily a northern European invention. The Portuguese, Spanish, French and Belgian systems, though they have their rigidities (especially in regard to religion and "culture"), are not permeated by the same sense of sin in respect of sexual contact nor the same heavy burden of racial predestination. Further, there is a distinction between the British and American position which, for historical reasons, affirms "in general terms the doctrine that every man should have an equal chance while in practice they are not always prepared to give an equal chance to men of the dark races... And the Germans and Dutch who have generally been unhindered by any such doctrinal commitments and are inclined to regard the Anglo-Saxon as hypocritical."

At the end of his regional survev Mr. Mason concludes: "One would expect race tensions to be most acute and the most stringent stabilising devices to have been introduced in the country where there is a temperate climate, where the dominant race lives permanently and where some of its members are daily-paid labourers, where the dominated race is primitive and the dominant race Northern with a non-liberal tradition. And in fact this proves to be the case. Only one territory fulfils all these conditions."

A large part of the second half of his book is therefore, devoted to South Africa. But, first Mr. Mason considers the general factors governing the emergence of a people from a static society based on status (e.g. tribalism) to a competitive society based on

"contract (e.g. western democracy). He traces the stages of initial resistance, acceptance of paternal control, then impatience on the part of wards reaching for adult status coupled with anxiety and fear on the part of the erstwhile dominators - a process which can be illustrated in the early visions of "a sea of black savagery" awaiting the Gospel message and "development," contrasting later with the idealisation of "primitive tribal bliss" and such efforts to enforce a return to that idvllic state as Dr. Verwoerd is now attempting to enforce in South

Mr. Mason also glances dispassionately at the non-comminations answers given to racial questions by biology, statistical psychology

(aptitude tests ect.), anthropology genetics. None of these sciences says positively: "There is no inherent difference in capacity between races.". But none can find one, once environmental and historical factors have been eliminated. Mr. Mason thinks insufficient weight has been given to climate, diet and disease as accounting for the relative backwardness of most African peoples. But he allows that the East or South African white, confronted with these inconclusive scientific findings, is unlikely to accept their tentative verdict as contradi viris the plain evidence of as al and personal inferiority at a much be on also himself familiar.

To be concluded

N.I.C. ON HOUSING SCHEME

Schemes if they are sincerely in the interest of the community as a whole," says a statement issued by the Natal Indian Congress, "The touch-stone of Congress policy is not to hinder what is always in the best interest of the Indian community."

"In some quarters it has been said that the Indian community has stracked the Housing Scheme as a measure of segregation and that the Indian people should cast aside all principles and take advantage of the Housing Scheme built in the interest of the Indian people and particular reference was made to the Wentworth/ Merebank Housing Scheme. This statement is superficially academmic and does not objectively take into account the hardships and sacrifices that have to be made by the Indian people before the Housing Scheme becomes a reality. As far back as 1943," says Congress, "the Housing Scheme in the Merebank/Wentworth Area was mooted and not a single house has been built inspite of the fact that there are over 300 acres of vacant land owned by the City Council. A very large stretch of land lying on the Bluff side stretching from the cutting near the Reunion Airport up to near the Oil Refigery which has been set aside for Indian housing could be put to immediate use.

"Several properties in the lower area of Mrebank have been expropriated and people who had privately owned these are now paying rent to the City Council for the use of buildings. There is every reason to believe that this lower area is not earmarked for housing but for industry. The objection raised by the resi-

dents in the Mcrebank Area and supported by Congress is an objection against the expropriation of settled communities.

Quite rightly the residents have requested the City Council to commence the Housing Scheme by building on its 300 acres of vacant land on the vacant Bluff ridge. If any principle at all is involved it is the principle of private ownership of land. The Indian community is in no mood to suffer loss of their meagre land holdings while the Group Areas Act hangs like the sword of domocles over their heads.

If the City Council is sincere about its housing schemes for the Coloured and Indian communities in this area it should stop expropriating settled communities and start building on the vacant land. The challenge of the people of Merebank is a challenge to the bona-fides of the City Council," concludes the statement.

All work must be done very simply and quietly because God put it, into our hands to do, and then He will undoubtedly bless it. Keep very quiet and calm and rest in God, then He will not let you feel overwhelmed. Be as simple and natural as possible about everything. Try always to see clearly that right is right and wrong is wrong.

-H. Marsell,

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns. Contact No. 213 Macosa House,

Second Floor, 17 Commissioner Street,

Ferreirastown,

Johannesburg. 'Phone 33-1654,

visible results from our efforts

LIBERAL PARTY'S POINT OF VIEW

JULY Number of 'Contact,' the S A. Liberal Party's organ, contains the following two articles:—

Mr. Bernard Friedman's expulsion from the United Party has evoked different reactions in different quarters. It has even evoked different reactions in different United Party quarters. Mr. Alf Every, M.P.C. past Chairman of the Eastern Province General Council of the U.P., and other prominent members have come down firmily and openly on the side of Dr. Friedman. No doubt many less conspicuous members of the Party have done likewise. In most striking contrast has been the hesitancy shown in official U.P. circles. While, to the uninitiated, the ramifications of the U.P.'s organisation are rather difficult to follow it does seem that at almost every level there has been a reluctance to see Dr. Friedman go. He has been given every-almost more than every-chance to reconsider. It has seemed as if the U.P. was not only reluctant, but ashamed, to part with him. The United Party has acted rather like a man bidding farewell to his conscience.

However, this hesitancy is not likely to be allowed to continue for long, particularly if the U.P. hopes to "tin Hillbrow. In fact, even before the final act of expuision took place at Pretoria the first rumblings of the anti-Friedman campaign began to be heard in the English press. A certain amount of blame has been put on Mr. Strauss for ever having made the statement (on the Coloured vote) which gave rise to the dispute, but most has been laid at Dr. Friedman's door. He is being accused of weakening the opposition, of acting against "the interests of the nation": we are even being told that "the Friedman issue has fallen away." No doubt we will hear much of these and other equally convincing arguments during the next few months. How valid are they?

The background to the present disagreement is well known. For some years the Nationalists have been doing all they can to get the Coloureds off the Common Roll. For the same number of years the U.P. has been fighting to keep them on the Roll. One of its past arguments, not heard so frequently today, was that what the Nationalists proposed amounted to a shameful diminution of the tights of Coloured voters and could not be tolerated. In 1951 Mr Strauss stated unequivocally that if the Coloured voters were ever removed from the Common

Roll, his Party would put them back on it. In 1955 Mr. Strauss issued another statement on exactly the same issue which gave no such definite assurance. Revolt followed, to be followed in its turn by a further statement. This second statement still failed to repeat the categorical assurance given in 1951 and although it satisfied the rest of the United Party in Parliament it did not satisfy Dr. Friedman, who has only insisted that his party should stand unequivocally by a promise made four years ago. Why, then, is he in trouble? In normal circles a promise is made to be kept. Is there any reason why the same rule should not apply in political circles? There most In fact the certainly is not. reasons for a political party keeping a promise of this sort are overwhelming. Is the name of white South Africans not already bad enough in the eyes of nonwhite people in South Africa and beyond? Have there not been enough broken promises in the past? Has the U.P. not contracted enough compromises at the expense of non-white interests? This last threat of retreat from a firm undertaking, coming as it does from a Party confined to white people and threatening an assurance given by it to nonwhite people, can only throw the white South African into additional contempt in Africa and cause further deterioration in inter-group relations.

Dr. Friedman is accused of further weakening the opposition to the Nationalists. The validity of this accusation is very questionable. Is it, in fact, possible to weaken an opposition as feeble as that part of it which the United Party represents? The strength of an opposition is not judged merely by the number of its members but by their willingness to oppose the government and the spirit they show in doing so. It is the duty of an opposition to speak out forthrightly against the policies of the existing government and to offer policies which are alternative to those of the government and not just paler and politer versions of the same policies. We believe that Dr. Fieldman will do all these things much more effectively than those he leaves behind him in his old Party and that, should he be returned for Hillbrow, his expulsion from the U.P. will have strengthened and not weakened the opposition.

Finally, the Friedman issue has not fallen away. It is quite simply the issue of whether a promise is made to be kept or not and, particularly, whether an assurance given by a political party should be abided by or not. It is no more and no less than that: and no amount of glib talk and slick leader-writing can made it anything else. Dr. Friedman seems to think that such promises should be kept. At the risk of being thought unusual, we agree with him entirely.

it is as well for us to consider thestories of some of the other great movements for social reform in history. In England, the agitation for the abolition of slavery took thirty years to achieve its object. It was more than thirty years from the time when the demand for manhood suffrage became a major popular movement until the first substantial step towards it was taken; it was another twenty before it came near to final achievement. The campaign for votes for women took twenty years to gather momentum and another twenty to achieve its object. It was forty years from the foundation of the movement to secure the recognition of Afrikaans as an official language until it gained that recognition. Not must we make the mistake of thinking that those who believe in violence achieve their objects more quickly. The first Communist revolution took place 69 years after Karl Marx issued his communist manifesto, the Chinese Communist Revolution 30 years later. In South Africa Communists have been busy for over 40 years without having much to show for their efforts.

We tend to ascribe a certain inevitability to events which have already happened, but it is very doubtful whether we do so correctly. These movements succeeded not only because circumstances favoured them, but largely because of the courage and pertinacity of the people who pioneered them through years of little apparent progress and even of apparent failure. May we of the Liberal Party show the same spirit.

ONLY THE FUTURE BELONGS TO US

THE passing of the Senate Act, in spite of the great movement against it, and the apparent powerlessness of the continuing campaign against the Act, has given rise to a new wave of despondency among some Liberals. How, they ask, if the united opposition of all the anti-Nationalists cannot stop the Senate Bill, can the small number of Liberals in South Africa hope to achieve anything at all?

Natural though this despondency is, it is not justified. It is true that the opposition to the Senate Bill failed, as the Torch Commando failed and all other attempts to "stop the Nationalists" have failed, but that was to be expected. The Nationalists are not a sudden invasion of the life of South Africa, which can be repelled in a short, sharp battle. They represent the culmination of that tradition which has governed Ssuth Africa since 1910 and the Northern Provinces for a

hundred years; they represent the last-ditch struggle of that tradition against the social and economic forces which are rapidly undermining it. Such a force can only be stopped by a long, steady, relentless struggle lasting for years and the courage and persistence which such a struggle requires can only be found by an organisation with a clear basis in principle. That is why the broad fronts of anti-Nationalists have oll collapsed and the future belongs to those organisations like the Liberal Party whose principal basis equips them for a long battle.

And it will be a long battle. It is true that social and economic forces, not only in the outside world, but also in South Africa, are working in our favour, but, except where change is precipitated by war, social and economic forces work slawly. When we become discouraged by the lack of obvious progress and of

All political comments in this issue except where otherwise indicated by Manilal Gandhi of Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

THE LEGACY OF GANDHI-II

J. B. KRIPALANI

By Dr.\HOMER A, JACK

10-week pilgrimage through India, to visit the persons and places associated with Mahatma Gandhi and to evaluate the legacy of India today. Following is the second article in this meries:-

I^N 1917 Jiwatram Bhagwandas Kripalani was ousted from being professor and warden in an Indian college because he gave hospitality to M. K. Gandhi. Thirty years later J. B. Kripalani resigned as presideat of the Indian National Congress because he felt he was not being kept in the confidence of Mr. Nehru and the other leaders of the new Government of India. In 1955 J. B. Kripalani is one of the most constant critics of the Government of India, insisting that it should adhere, in deed as well as in word, to the Gandian way.

Fired Eor Befriending Gandhi

Born in Hyderabad, Sind, Kripalani was professor of history at Benares University after he was fired from Muzaffapur College for befriending Mr. Gandhi. But soon he left this position to join the first non-co-operation movement. He later did constructive work in the villages and, between 1913-28, was principal of the National College, Gujerat Vidyapith, founded by Gandhi. Since that time he has been known as Acharya or teacher. For 12 key years—1934-46—he was general secretary of the Indian National Congress, being in prison from 1942-45. In all, he was imprisoned nine times for a total of about a decade in b-half of Indian freedom, When told by this "interviewer that he had never yet been in jal in America, Kripalain asked, "Should I sympathise with you?" He has travelled a good deal inside India, but has never been outside. He married his wife, Sucheta, in 1936. She was imprisoned in 1940 and again in 1942. She is now a member of Parliament, representing the Socialist Party. Her constituency is New Delhi, the seat of the Central Government. Today Kripalaniji—as he is affectionately called by his friends-is also a member of Parliament, from the province of Bihar, also representing the Socialists.

I easily secured an interview with Kripalani and reached the large, one-storey house. opposite the Imperial Ethiopean

Dr. Homer A. Jack is on a Embassy. Kripalani were only a homespun dhoti. He showed me a bench to sit upon, although he himself sat on a mat spread on the richly-carpeted floor. As we talked, two pictures of Gandhi looked down upon us. one a drawing by one of the best modern artists of India, Jaimini Roy, and the other a design of Gandhi on his famous Dandi march by Nandalal Bose of Santiniketan.

Writings On Gandhi

Kripalani recalled how he first met Gandhi during the Champaran campaign in Bihar in 1917, although they had corresponded even before that. Rajendra Prasad, first President of the Republic of India, in his new book, "At the Feet of Mahatma Gandhi," also describes Kripalani's first encounter . with Gandhi, for this was the occasion when Prasad also first worked with Gandhi who had only returned from Africa a few years before. Both these men were connected Gandhi ever since and Prasad was chosen Kripalani's successor as president of the Indian National Congress.

Ktipalani has done a good deal of writing about Gandhi and Gandhism. His book, "The Gandhian Way," is especially well-known. His "Gandhi the Statesman" is a fine portrait of the quality of a revolutionary. of which Gandhi was a supreme type. He also contributed an important essay to the Gandhian seminar held in New Delhi in 1953. His long pamphlet, "The Latest Fad: Basic Education." has gone through several printings. A series of trenchant economic articles, published in the independent weekly, 'Vigil,' (which he founded in 1950), and collected under the title, "Where Are We Going?" is a criticism of India's economic policies from a Gandhian view point. Kripalani has not, however, "yet had the urge" to write his autobiography. Indeed, it was hard to get from him a list of his writings, for he said that, "I write some. thing and then don't care what happens to it afterwards. Actually, he is a very important Gandhian writer despite his protests that "writing is not one of the vices I'm addicted

Kripalani was in New Delhi when Gandhi was a sassinated less than a mile from his house. Indeed, he had frequent contact with Gandhi during the last year of the Mahatma's life, for production of home-spun (kha-

Gandhi urged him for a period of six months to postpone his resignation from the Congress presidency. He resigned, shortly before Gandhi's death, because, as president of the party in power, he felt he was , not sufficiently consulted by the heads of the government. How did he feel about Gandhi's death? "It is difficult to describe. I was not sorry for Gandhi, but I was sorry for the nation. I was also sorry that an Indian national should have done this thing, especially a Hipdu."

Destroying Gandhi's Influence

In addition to sorrow, Kripalani was increasingly shocked at how political leaders in India have used Gandhi without following his principles. He critcises the way Indians today are assigning "a high place to Gandhi in the pantheon of Hindu gods." He hopes the time may never come when "merely Bapu's picture and a Charka (spinning wheel) will be kept on the altar for worship" for that is "the surest way of destroying Gandhijis influence as a social, political and economic revolutionary."

At this point, Kripalani's main · criticism is economic. He feels that "under foreign rule the pre-condition of our progress was national independence; after national independence, the pre-condition of progress is economic advance." He is not alone in claiming that Gandhi's whole programme was based on the premise that national independence was a means to an end, namely, the all round progress of the people as a whole." Thus Gandhi was a complete revolutionary: what he contemplated as "not a mere political revolution, but a comprehensive revolution ushering in a new social order based on justice and equality, and free from political, social and economic exploitation."

Although Gandhi said some harsh things about the effects of machines, he was not against machinery or industry per se. but he wanted a balanced eco. nomy with a co-ordination between agriculture and industry. But the problem, as Kripalani after Gandhi says, is to "devise a pattern of industrial development that will utilise India's man-power to the maximum." In modern parlance, industrial plans must be "labour-intensive" rather than "capital-intensive," else there will be more production but almost more unemployment and thus not enough purchasing power to buy the goods produced. This is why Gandhi emphasised-the

di) and the whole system of cottage and village industries. But Kripalani feels that such industries cannot survive or prosper in a mixed economy unless the Government has courage to assign them some non-competitive sector for their activity. Before independence, Gandhi virtually did this by insisting that all members of Congress wear home spun, even though it was more expensive.

After Independence

After independence something happened. Perhaps it was because of Gaudhi's death. In any case, Kripalani feels that "instead of working on the lines chalked out for us by the genius of Gandhiji, we reversed the process." All ideas of selfsufficiency-S wadeshi-were abandoned. The spinning wheel became "merely a symbol." He felt the emphasis of the first five-year plan in India was too much on private and centralised industry. Soon unemployment began to climb. He admits that "after costly and painful experience, the planners are today slowly coming round to Gandhiji's view of planning in India, (but) no appropriate change in over-all policy is -indicated." Thus he is very sceptical of the Khadi and Village Industries Buard. He feels that it will fail "for want of a clear direction of policy on the part of our Central and State Govern. ments." And theu, he feels, "the Government will have no hesitation to declare to the world that in modern times village and cottage industries can have no place in our economy and we must continue our industrial development on the Western pattern of cen-tralised big industry." Anticipating this turn, in 1954 he called upon all Gandhites to refuse to continue to be membere of such government and provincial boards since the Government was only giving "lip sympathy to the cause." He points out that a great cause in history "has often suffered more from the action of its supporters than from that of its opponents or those who are indifferent to it."

Vinoba Bhave's Movement

As for the land-gift or Bhcodan movement of Vinoba Bhave, Kripalani is much more sympathetic. He feels that it is "truly in the spirit of Gandhi." He points out that the Government has been forced to revise its policies and is now helping the movement. He personally puts the problem of labour-intensive industrial development on a par with land reform, but he appreciates the necessity for Vinoba to emphasise land redistribution as the central problem of present-India,

Kripalani does not like the militarism in the Government, yet he says that "if you must have an army, it should be an effective one." He would prefer a very small mobile armed force, engaged principally in engineering and other public works. While the National Cadet Corps may produce discipline among the students, it is still militaristic.

He thus admits that "the present Indian Government has strayed from Gandhi." As to why there is "this gulf between profession and practice," he thinks that it is partly due to the failure of the politician to give a proper direction of national progress and because "a bureaucracy is not conducive to good constructive work." He would, as Gandhi, decentralize the central government drastically.

While this interviewer protested that what India was doing in the international sphere—reconciliation—has strong Gandhian overtones, Kripalani recalled that Gandhi once said that if non-violence is to be adopted by the world, we must first make it work in India. Thus, Kripalani said, "India cannot, by propaganda and enunciation of certain principles, bring about world peace, for this requires a change of values—which is not yet present in India attself."

This brought the conversation to U.S.-Indian relations. He said that he was "indiffereat" to present or future U.S. technological and economic aid to India. He said that "every nation can be helpful if our own house is in order." He questioned American help to Chiang Kai-shek, to Pakistan ("fostering a communal state"), and to Franco Spain. He concluded, "we must do a better job internally and then you can help us and your help will mean more to us."

Kripalani poignantly recalled his resignation from the Congress presidency in 1947 and how he then formed a labour and peasant party (Kisan Maz. door Praja Party). First this was a group within Congress Democratic Front, but ultimately-in 1951-it came outside. After the national elections in 1952; he saw that the Socialist Party of India was drifting away from doctrinance Marxism and coming nearer Gandhi's position, and so on practical grounds he coalesced with it. He feels that he present conflict within the Socialist Party is not unique, such conflicts are ever so often happening in history, for "every doctrine

does not proceed from victory to victory." Perhaps there is "an inner contradiction in Indian socialism, partly because it has not freed completely from Marxism."

Because of the world's interest in Indian untouchability, in an answer to a question Kripalani said that untouchability "is disappearing." Laws help, and the law is quite clear on this point, "but the rest is up to the people themselves." He felt that "since Gandhi, there has been very great progress and there is nooody in India any more who can justify untouchability on any grounds."

As for Christian missionaries, he said that "they have been a great help to India, particularly in the fields of education and medicine." However, he felt that "their work is tainted because their objective is wrong, for they are more interested in conversion than in social reform. C. F. Andrews lived with the Indian people; most missionaries, even today, live like 'the big boss.'"

Uniqueness Of Gandhi

According to Kripalani, the uniqueness of Gandhi was his concern equally for the individual and society. "For him to separate the individual and society was to do violence to both. The individual and society act and react upon each other. They have both to be raised simultaneously. It is this simultaneous reform of the individual and society (which was) conceived by Gandhiji." And Gandhiji's solution for the present state of confusion in the internal and international life today is "to work out a synthesis between the individual and the group, between social, economic and political life on the basis of certain fundamental moral principles. Kripalani worked this synthesis out in a brilliant paper delivered before the Gandhian seminar in New Delhi in 1953. In describing Gandhi's idea of national purification, he remarked that when the American colonies fought against the British it never occurred to the revolutionary leaders there that slavery in their own land was an impediment to their demand for justice at the hands of the British." But Gandhi believed in working simultaneously for "the double revolution, the political, to free the country from foreign domination, and the social, to establish a democratic and equalitarian society in India,"

In one of his es ays, Kripalani says that "as the world stands today, the morally good have rather a raw deal in life. Moral conduct, therefore, becomes a kind of a slow martyrdom." Kripalani would be the first to deny that he is to be numbered among the "morally good" of India, However, in comparison to some others who have worked closely with Gandhi, he has had rather "a raw deal." But as a member of Parliament, as a leader of the Socialist Party of India, and as a writer, Kripalani at 68 years of age is trying to

make India and its leaders to follow the Gandhian way. And, for him, this is no stereotyped, finalized, unadaptable way. He plainly says that "there is a tendency in this country to follow Gandhiji mechanically. We cannot follow a genius mechanically, more so a genius like Gandhiji who was progressing and evolving throughout his conscious life...For future progress, we can work only in the light of the spirit of Gandhi,"

WELFARE OF SCHEDULED TRIBES

REVIEW OF WORK DURING 1951-55

DURING the four years between 1951-52 and 1954-55, a sum of Rs. 20 crores was spent on the welfare of Scheduled Tribes and the development of scheduled and tribal areas. Of this sum, about Rs. 10 crores were sanctioned by the Government of India as grants-in-aid to various State Governments. The central grant for the first Five Year Plan for the welfare of scheduled tribes and development of these areas was Rs. 15 crores, and it is hoped that the balance of 5 crores will be utilised during 1955-56.

This has been disclosed in the 1951 report of the Commissioner for Scheduled Castes and Scheduled Tribes, which has been issued recently. The report also points out that in 1954 the Commissioner had visited the interior-most regions inhabited by scheduled tribes in the country, particularly in the States, among others, of Bihar, Bombay, Himachal Pradesh and Madhya Pradesh.

The Commissioner's suggestions for the welfare of scheduled tribes and the development of scheduled areas are thus based on the experience and facts he had gathered during these tours.

Educational Schemes

The report says the impressive progress has been made in the field of education for the scheduled tribes. This is apart from the fact that while in 1952 all applications were received from the scheduled tribes for scholarships for post-Matric students by the Government of india, the number of such applications in 1954 rose to 2485. The ashram schools and boarding schools for tribal students have also proved popular .in addition, reservation has been made in the selection of students to public schools for children of the scheduled tribes.

A sum of Rs. 12.65 lakes had also been provided for the gran of scholarships for students he longing to the scheduled tribes while there was a scheme for sending advanced students to foreign countries for further studies.

Problem Of Shifting - Cultivation

The report remarks that one of the most difficult problems of the scheduled tribes was of shifting cultivation. It is admitted that while it would not be possible to settle all the tribals who had been practising shifting cultivation on the plains, the report emphasizes the necessity of devising some alternative method to stop this wasteful form of cultivation.

In Rajasthan, the scheduled tribes, known as Kathodias, who had no houses and land of their own, are, however, being settled. The most backward of scheduled areas (like Bastut and Surguja in Madhya Pradesh, Malkingri area of Koraput district in Orissa, Labaul and Spiti in the Puojab, and Rajadera and Mahaudand of Latchar sub-division of Palamau district in/Bibar)-popularly known as merged areas-where semislavish conditions existed and which had so far been neglected, were also being developed in different States.

The report has suggested various other welfare schemes for scheduled tribes. In Bombay the Government has sanctioned a sum of Rs. 1.5 lakes for Forest Labour Co-operative Societies which will improve economic conditions of tribals inhabiting the forests. Similar schemes in other scheduled creas for tribal people could be useful, says the report,

Tribes Advisory Councils

In accordance with the provisions of the constitution, Tribes Advisory Councils have been set up in all the States

having scheduled areas, namely, Andhra, Bihar, Bombay, Madhya Pradesh, Madras, Orissa, Punjab, Hyderabad, Madhya Bharat and Rajasthan, and in West Bengal which has scheduled tribes but no scheduled areas. District councils for this purpose have also been organised in all the autonomous districts of Assam, with the exception of - the Nagana Hills district, a. regional council has been set up. These councils, the report remarks, are working satis-

Todas Of Nilgiris

The report states that much progress had been made in the scheme for converting the Todas of Nilgiris into good agriculturists by giving them land and agricultural implenents. Medical facilities provided for them under the scheme have also eliminated disease and resulted in checking the gradual increase in their population.

Conferences

It is also mentioned that two conferences were held in December 1954 to consider schemes for the welfare of scheduled tribes and other matters relating to it.

The first conference was attended, among others, by State Ministers and officials concerned with work relating to the welfare of scheduled tribes and scheduled castes, members of Parliament and members of the executive committee of the Bharatiya Adimjati Sevak This conference was Sangh. arranged by the Party Standing Committee on Tribal Affairs, comprising tribal members of both Houses of Parliament, and was presided over by Shri B. N. Datar, Deputy Minister for Home Affairs. The speeches made and the papers received in connection with this con-, ference have now been printed in the form of a brochure.

An official conference following it was held under the chairmanshi of Shri I. M. Shrikanta The official conference considered priorities for the formulation of welfare schemes, submission of six-monthly progress reports, basis of making grants. in-aid by the Central Government, and collection of material for the second Five Year Plan.

The report says that there conferences have proved useful, as such occasions provide opportunities to bring officials and non-officials together on one platform to discuss problems connected with the welfare schemes.

Mahatma Gandbi Memorial Fund

We wish to thank an anonymous donor for the donation of £2-2-0 towards the Mahatma Gandhi Memorial

SAGSEED NURSERY: Our 1955 catalogue now available, listing roses, fruit trees, shrubs, lawn grass and all nursery items. Write for free copy to Sagseeds, P.O. Box 8164, Johannesburg.

*|0|0|0|0|0|0|0|0|0|0|0|0|0|0|0|0|0| BOOKS FOR SALE

Satyagraha In S.A. -By M. K. Gandhi 15/-

Bapco's Letters To Ashram Sisters -By Kaka Kalelkar 2/6

Which Way Lies Hope -By R. B. Gregg 2/6

A Nation Builder At Work By Pyarelal 1/6

Why Prohibition

-By Kumarappa 1/-

Gandhi And Marx

-By K. G. Mashruwala 2/8 Obtainable from:

INDIAN OPINION,

P/Bag, Dnrban, Natal.

BOOKS FOR

UPANISHADS FOR THE LAY READER -C. Rajagopalachari O VEDANTA THE BASIC CULTURE OF INDIA -C. Rajagopalachari INDIAN OHRISTIANS 6 -G. A. Natesau INTERNATIONAL SHORT STORIES -The best from 23 countries

Obtainable from:

INDIAN OPINION,

P. Bag, Durban, Natal.

Latest Film Sets And Loose Film Instrumentals Available

			5,	u.
Lunka-Dahau ,	5	Records	38	9
Nag. Panchmi	. 8	11	28	3
Arpaar '	4	11	31	0
Taxi Driver	4	17	31	0
Babul	5	71	38	9
Diwana	1		7	9
C. H. Athma	1	**	7	9
Dost Instrumentals	1	11	7	Ð
Boot Polish	- 1	"	15	0
Jaal "	I	11	7	9
Daag "	1	37	7	9
Mangalfera Talio ane tal	e Song	5	7	9

Include 2/6 Postage and Packing charges extra.

Obtainable from:

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorno Streets)

286 Grey Street, Phone: 26070.

DURBAN.

Kohinoor Store

11 Kort Street,

Box 3379,

JOHANNESBURG.

All kinds of Indian and English Groceries at reasonable price.

Goods will be sent C.O.D. or customers are requested to send their remittance with their order.

BAGAWAD GITA IN PICTURES

A very fine production giving the whole Gita in attractive pictures with wording in English and Hindi.

Price £5-10-0

A Few Copies Available.

Please order immediately with remittance.

C.O.D. Order's Not Accepted.

Obtainable from :

Indian Opinion,
P. Bag, Durban,

BOOKS FOR SALE

,		
Ramanama-M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi-Gora G. Rao	2	0
Key to Health-M. K. Gandhi	1	G
A Gandhi Anthology (Book I)-V. G. Desui	1	3
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	2 *	6
Basic Education-M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1921-48)	7、	6
For Pacifiets-M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi		
-M. S. Patel	8	6
To Women-Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling		
-M. K. Gandbi	Б	6
To the Students-M. K. Gandhi	8	6
Unto This Last-M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary)		
• additional introduction and commentary)	- 8	_6

Gbtainable From :

Indian Opinion, P. Bag, Durban, Natal.

News the other papers
don't print
is to be found each week

PEACE NEWS

World news—events in Africa, Asia, America, Europe—news of constructive peacemaking; race relations; progress towards a non-violent society.

Obtainable by air-mail each week from Britain at 50s, 6d. per year; sea-mail 21s.; 4 weeks trial subscription (sea-mail) 2s. 6d.

South African representative.

ELLA B. ELDER

Brownlee Street, Stutterheim, Cape.

London office:

3 BLACKSTOCK ROAD, N. 4

BOOKS FOR SALE

Diet and Diet Reform-Gandhiji	, 5	0
Cleanings-Mira	្ប	. 6
Selections from Gandhi-N. Bose	10	0
Public Finance and Our Poverty Gandbiji	. 3	0
Hindu Dharma—Candhiji	8	0
Bhoodan Yajna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol.I)-N. D. Parekh	15	0
The Diary of Mahadev Desai-V. G. Desai	12	0
Obtainable from:		
. OR WINIAM ORIMION		

C/O INDIAN OPINION, P. Bag, Durban, Natal.

COMMUNAL UNITY

By Gandhiji

An up-to-date collection of Gandhiji's writings on Unity between Hindus, Muslims Sikhs and others. While defining Unity Gandhiji says:

"Hindu-Muslim Unity means not unity between Hindus and Muslims only but between all those who believe in India to be their home, no matter to what faith they belong."

Foreword by Babu Rajendraprasad.

Price: 25s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

BOOKS FOR SALE GANDHIANA-D. G. Deshpande-(A Bibliography of 0 Gundhian Literature) , 5 PILGRIMAGE FOR PEACE-Pyarelal ' 12 6 TO STUDENTS-M. K. Gandhi 0 0 BAPU-Marry F. Barr COMMUNAL UNITY-M. K. Gandhi **FAMOUS PARSIS** SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadas 12 6 STORY OF THE BIBLE -S. K. George 0 A RIGHTEOUS STRUGGLE -Mahadev Desai 3 GANDHIJI AS WE KNOW HIM-Intimate and delightful incidents by various writers NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I .- M. K. Gandhi 15 NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. 11-M. K. Gandhi 14 ŋ 1 FROM YERAVDA MANDIR -M. K. Gandbi ٥ DEHUMANIZATION IN MODERN SOCIETY -Rene Fulop-Miller 0 Obtainable from: "INDIAN OPINION." P. Bag. Durban, Natal.

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

For The Moral, political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union £1 10s. 6d. Annually
", ", ", 15s. 6d. Half-yearly
Outside the Union £1 15s. Annually
", ", ", 17s. 6d. Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise.

Apply to-

Manager, Indian Opinion, P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

Phone 53.

Telegrams 'SOLANKI.'

P.C. Box 208.

Solanki & Co. Ltd.

Merchant & Direct Importers

Extensive range always carried in the following:

Silks, Drapery, Toilets, Perfumes, Curios, Fashion Goods and Jewellery, Wide Range of Indian, Persian and Chinese Carpets.

Stockists of well-known branded Watches.

COPPERBELT PIONEER STORE
Where Quality and Service
are Paramount.

Luanshya,

Northern Rhodesia.

PRINTING PRESS

BEATRICE STREET DURBAN.

PHONE 61006 FINANCE PRINTING PRESS

73 BEATRICE STREET DURBAN.

PHONE 61006 FINANCE PRINTERS

POSSONIZARE CONSTRUCTOR OF TELEGRAPHIC ADDRESS

POSSONIZARE CONSTRUCTOR OF TELEGRAPHICO

Cable & Tel. Add .: "HARGYAN".

Phone 29368.

P. HARGOVAN & CO.

WHOLESALE MERCHANTS AND IMPORTERS.

P.O. BOX 1250.
155|7 Warwick Avenue
DURBAN.

DELHI DIARY

By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:

".....In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Jel. Add: "Charotar" Jelephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING

—co. Ltd.—

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

Direct Importers.

47. Commissioner Street, JOHANNESBURG.

IIIND SWARAJ OR INDIAN HOME RULE

By Gandhiji

Gandhiji says regarding it:

"It (the book) teaches the gospel of love in place of that of hate......It pits soul force against brute force. It has gone through several editions and I commend it to those who would care to read it." Written in 1908 it contains in essence Gandhiji's later teachings on various topics.

New Revised Edition with an introductory essay by Mahaden Desai'
Price: 1s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion', P. Bag, Durban, Natal.

धान्डभन

પુંસ્તક પર મુ"—ંઅ'ક ૩૦ તા. રહ જીલાઇ, ૧૯૫૫. હુડક નકલ પૈની ૬. દર શુક્રવારે અહાર પડે છે.

ગીતા, ભાગુવત વિ.ગ્રંથો

ઓપિનિઅન

(વિનાખાછના પ્રવચનમાંથી)

હેતા પાણીની જેમ ધર્મ પણ વખતે વખતે બદલાતા રહે છે. એક જમાના હતા જયારે યજ્ઞમાં બકરાંનું બલિદાન કરવું એ ધર્મ મનાતા હતા. પરંતુ ગેબ્શુવ સંતા એ આપણુને શીખવ્યું છે કે, ભગવાનને ભક્તિ અપંણ કરવી જોઈએ, પ્રાણીનું માંસ નહીં. લોકોએ એક માટું ધર્મ કાર્ય સમજને ઘણી શ્રદ્ધાથી મંદિરાને જમીન આપી હતી. એ જમાનામાં જમીન ઝાઝી હતી અને વસ્તી એાછી હતી. પણ આ જમાનામાં, જયારે જમીન એાછી છે અને તેની માગ બધે થઇ રહી છે, ત્યારે ગરીબા પાસેથી જમીન ખુંચવી લેવી કે તેમને જમીન વિનાના રાખવા અને એ જમીનના લાભ મંદિરને મળે એ અધર્મ કહેવાય. તેથી ભગવાન હરગિજ પ્રસન્ન નહીં થાય. તેથી મંદિરવાળાએાએ ભુદાનને પાતાનું આંદોલન ગણીને ઉપાડી લેવું જોઇએ, કારણ કે આ ધર્મ સંત્યાપનનું આંદોલન છે. જો તેઓ એમ કરશે તો તે જમાનામાં મંદિરની જે પ્રતિષ્ઠા હતી તે કરીથી તેમને મળશે અને ધર્મની જયાતિ કરીથી ઝળહળશે."

જેઓ સારા કામમાં ક્સાયેલા છે, તેમને માટે તે કામા છાડીને બહાર આવવાનું મુશ્કેલ ખને છે. લાહાની બેડી જલદી તાડી શકાય છે. પરંતુ સાનાની બેડી તાડવાનું કઠણ હાય છે. કારણ કે તેમને આપણે બેડી નહીં પણ અલકાર માનવા લાગી જઇએ છીએ.

"આપણું ત્યાં પ્રદ્માચર્ય આશ્રમ, ગૃહસ્ય આશ્રમ, સંન્યાસ આશ્રમની જે યોજના છે, તે સર્વોત્તમ શિક્ષણની યોજના છે. તેમાં ઈક્ષાની જે વાત છે તેમાં દીક્ષાની જે વાત છે તે આપણી વિશેષતા છે. પશ્ચિમ પાસેથી આપણે વિજ્ઞાન શીખવાનું છે. પણ સમાજશાસ્ત્ર અને માનસ શાસ્ત્રમાં તે તે હજુ બાળક છે. આ બ'ને શાસ્ત્રો ભારતમાં સારી પેઠે વિકાસ પામેલાં છે."

"બૂદાનના કામમાં ત્રણ અળ છે: પહેલું અળ સત્યનું છે. જમીનની માલિકી હોઇ શકે નહીં, બિમ સૌતે માટે છે. આ સત્ય છે. તેથી જે ભુમિહીના ખેતી કરવા ઇચ્છે, તેમને ભુમિ મળવી જોઇએ. તે માટે આ ઇશ્વરી અળ છે. બીજું અળ આ ગરીબાની તપર્સ્યા છે. અને ત્રીજું અળ જમીનવાળા અને શ્રીમતાના હૃદયમાં રહેલાં પ્રેમ અને ઉદારતા, જે ભારતીય સંસ્કૃતિનું લક્ષણ છે, તે છે. આ પ્રમાણે આ ત્રણ મહાન શક્તિ જે દેશમાં પ્રકટ થવાની છે, તે દેશમાં આ સમસ્યાના ઉદેલ તરત આવવાના છે.

"જ્યારે અમે જેલમાં હતા, ત્યારે કયાં કયાં પુસ્તકા અમને આપવાં, કયાં ન આપવાં તે સરકારી અધિકારી નકકી કરતા. કાેઇ કાેઇક રાજકીય પુસ્તકની માગણી કરે, તાે અધિ-કારીએ કહેતા કે, એ ચંચ ખેતરનાક છે અમે તે આપી શકતા નથી. પણ હું જે પુસ્તક માગતા તે સરકાર મને હંમેશાં આપતી. તે સમજતી હતી કે તે એવું નિરૂપદ્રવી છે કે તેના થી સરકારને કશું તુકસાન થવાનું નથી, અંગ્રેજી સત્તાને કશું જેખમ નથી. તેથી મને ગીતા, ઉપનિષદ, સંતાનાં ચરિત્ર મળતાં રહેતાં. પણ બેવકુક અંગ્રેજ સમજતા નહીં કે, તેમના રાજ્યને જો વધારેમાં વધારે કાઇ ચીજ તરફથી જેખમ હાય તા તે આ ગંધા તરફથી હતું. રાજદ્વારી કૈદીએ જેલમાં ગયા હતા તેમને હંમેશાં આ ત્ર'થાએ હિંમત આપી હતી અને તે કારણે તેઃગેઃ અધિક તેજસ્વી ખનીને ખહાર આવ્યા હતા. અને ગીતાનાે આધાર ન હાેત, તા ગાંધી ન ચાત, લાેકમાન્ય તિલક ટકત નહીં અને અરવિંદ ઘાષનું કામ ચાત નહીં. પ્રમાણે જીવનના પાયા જે લંથા અધાર્મિક સમાજને માટે અને જુલમી લાેકાને માટે વધારમાં વધારે જેખમકારક છે, તે માટે તે સંતોને સમાજે અત્યંત પજવ્યા. અત્યારે લાેકા તેમની . કીર્તી ગાય છે, પરંતુ જયારે તેઓ હતા, ત્યારે સમાજે તેમના ઘણા વિરાધ કર્યો હતા. કારણ કે તેએા જે વાત કરતા તેએા સમાજને ઉખાડનારી હતી....તેથી આપણા સુવાનામાં આ સદ્-ગ્ર'થાના પ્રચાર થાય એમ હું ઇચ્છું છું. તાે 'સુવાના આજની આ સમાજરચનાને આગ લગાડયા. વિના નહીં રહે અને તેએ એવી ઠ'ડી આગ લગાડશે કે, તેને ઠારવા માટે પાણીની જરૂર નહીં રહે."

"આત્મામાં સત્ય સંકલ્પની શકિત હોય છે અને તે શકિતથી જ આખી દુનીયાના કારભાર યાલે છે. આપણા ચિત્તમાં જે ખળ છે, તે અદર રહેલા આત્મ તત્ત્વનું ખળ છે. તે જ્યાં પ્રકટ યાય છે, ત્યાં પ્રતિજ્ઞા સફળ યાય છે. આપણે હંમેશાં માટાં કામાને માટે સામુહિક પ્રતિજ્ઞા કરીએ છીએ. તેને આજની બાધામાં સામુહિક ઇચ્છાશક્તિ કહે છે. જ્યાં તે શક્તિ પ્રકટ યાય છે, ત્યાં શુભ કાર્ય સફળ યાય છે."

—વિનાખા ભાવે.

o

હાય વડે યઐલા હુમલાથી ખર્ચી શકાય, પણ જીભ વડે યઐલાે હુમલાે ભયંકર હૈાય છે.

તમે તમારી તરફથી મને છ બાબતાની ખાજી આપા અને હું તમને સ્વર્ગની ખાત્રી આપું છું. (૧) જ્યારે બાેલા ત્યારે સત્ય બાેલા; (૨) વચન આપા તે પાળા; (૩) કાંઇના 'વિશ્વાસઘાત ન કરા; (૪) દુરાચારથી ખચા; (૫) નજર હમેશાં નીચી રાખા; અને (૬) કાંઇની પર જબરજસ્તી ન કરા."

—છોહશ.

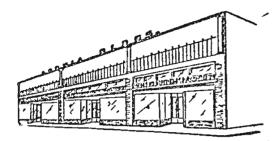
-o-

અલ્લા રહીમ (દયાળુ) છે. તે દયાળુ પર દયા કરે છે. જેઓ પૃથ્વી પર છે તેમના પર તમે દયા કરા અને આસમાન પર છે તે તમારા પર દયા કરશે.

—અણુ દાઉદ, તિરમીઝી.

KMLodhia

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

ખાવિસ કેરટ

સાનાના દાગીના ખાસ અમારી જાતી દેખરેખ નીચે અમને અપાય**હું** કામ સંતાવ પામે એવી રીતે કરીયે **છ**િએ.

નેકલેસ, જુદા જુદા ઢીઝાઇનની ખંગડી અછેાડા, સાડીની પીન, વીટી ખક્કલ ઐર્રોગ વીગેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

Phone 22905

Tel. ADD.: "GANDABHAI"

The Home Of INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

Superior and a superior of the superior of the

ળહારગામના ગ્રાહકાને ખાસ સુચના

એાર્ડર સાથે પાસ્ટલ એાર્ડર માકલવા મહેરખાની કરવી. મીઠાઇની ક્રોંમત ઉપરાંત તીએ મુજબ પાસ્ટેજ ઉમેરવા વિનંતી છે.

ના. રાઉશીયા શી. ૧-૦ રતલે. સધન રાઉશીયા ૯ પેની રતલે. યુનીયનમાં ૩ પેની રતલે. પ્રાથસ લીસ્ટ મંગાવા

154 GREY STREET, DURBAN.

Telephone:

I77 Grey 'Street DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

ટેલીર્ફાન : ૨૦૯૫૧ ૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ**ં** હર**અન**.

ભગત્સ વેજોટેરીયન લાઉંજ

(ગ્રાપાયટર: 🖫 જી. એલ. લગત)

ઘીની મીઠાઈએોના સ્પેશ્યલીસ્ટ

મેળાવડાએા, લગ્ન પ્રસંગાએ અમે મીઠાઇએાં પુરી પાડીએ છીએ.

OPINION

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૨૯ જુંલાઇ, ૧૯૫૫.

'ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન' અને આ' દેશમાં : **ં આપ**ણં ભાવિ

🌬 🖒 🍴 ન્ડિઅન એાપિનિઅન' આજે 🕖 પચાસ ઉપર વર્ષ થયાં હસ્તિ ધરાવી રહ્યું છે. મહાત્મા ગાંધીજીએ 🔰 પત્રની આ દેશમાં આપણી ક્રામ પર પડતી સુશીયતા જાહેરમાં લાવવાને, માં મુશીખતા અહિંસક રીતે આપણે **ક્વિં રીતે દુર ક**રી શકીએ એ આપણ ને સમજાવવાને અને આ દેશમાં આ-પણી નૈતિક, સામાંજીક અને માહિક ઉધતિના એક साधन 👉 तरी 🌡 સ્થાપના ≱री હતી. / ગાંધીછ આપખુને પાતાનાં નાણી, વિચાર અને **આચારધી** આ દેશમાં આપણું જીવન ક્ષ્મ ભતનું દ્વાનું એષ્ટએ એ સમજાવી भया दता. अक्षरज्ञान करतां सत्य अने नीती अपर तेओ। विशेष भार મુક્રી ગયા હતા. સત્ય તેમને જીવથી પ્યાર્ક હતાં. સત્યને જ તેએ! પરમેશ્વર માનતા હતા. પરમેશ્વર અને સત્ય वस्ये तेमा भेह पाउता नहीता. सत्या ગ્રહ શસ્ત્રને તેએ સલળ મશીખતાના **ૈનિવારણ અર્થે** રામભાષ્યુ બ**ણ**તા હતા. તેના તેઓએ આ દેશમાં સફળ તાયી પ્રયાસ કરી બતાવ્યા અને તે પછી ભારતની મુક્તિ પણ એજ અમાલ શસ્ત્રથી કરી અને દુનીયા, જે આજે પાતાનાજ પાપાએ કરી એક એક્યી ચઢીયાતાં વિનાશકારક શસ્ત્રો ઉત્પન્ન કરી હવે અયબીત દશામાં પડી માં છે,. અને યુદ્ધને ટાળી શાંતીના માર્ગને માટે ઝૂંખી રહી છે, તેને પૂછ્ તેઓ એ અમાધ શસ્ત્રના વારસા **ચાપી ગ**યા છે. પરંતુ એ વારસાની સાથે અમુક શરતા રહેલી છે જે પાળ્યા વિના તેના સકળતાથી લાબ ઉઠાવી શકાતા નથા. એટલે જો એ વારસા કટાઇ જતા હાય અને આપણે તેના લાબ ઉઠાવી નહિ શકતા દાઇએ તા તેમાં એ વારસા સુક્ષા જનારના દાષ ન**યા પરં**તુ આપણા પાતાના છે. શરતા એટલીજ છે કે તમે સત્ય અને નીતીના માર્ગ કદી છાડતાં નહિ. સત્ય અને નીનીથી ચાલનારથીજ સત્યા મહના શઅના સફળતાથી ઉપયોગ કરી શકારી.

દસ્તુરછ અને બીજા ઉપદેશકા

આ દેશમાં આટલાં વધીમાં આપણી પાસે અનેક ઉપદેશકા આવી - ગયા. પરંતુ જે સરળતાયી. જે સાદાપ્રયી, જે સચાટ રીતે દસ્તુરછ નવરાઝ દીન

શાહ્ મીનાચેર હામછ, જેઓ ત્રેણ અઠવાડીયાં આપણી વચ્ચે રહી ગયા રેવીવારે આ કીનારા છાડી ગયા છે. તેઓ આપંશને જેવા સદ્ધદેશ આપી ગયા છે, તેવા ઉપદેશકા આ દેશમાં બદુ થાડા આવેલા છે. તેમણે આપણને નવું કશું નયા કહ્યું. પુજય ગાંધીછ **આપય**ને પાતાના જીવનથી શીખવી **ગયા છે તેનું જ** આપણને પુનઃસ્મરણ કરાવ્યું છે. તેઓના પ્રવચતા જેઓએ સાંભળ્યા તેએ! મુગ્ધ થયા અને અંગ્રિમા તેમજ પુરૂષે। તેમને સાંબળવાને કરી કરીને ગયાં. તેએ આપણને સુંદર દાખલાના આપી સિમજાવી ગયાં કે જીવનમાં પૈસા એજ સઘળા વરતુ નથા. એક સાય જેવી ઝીણામાં ઝીણી વરતુ પણ આપણી સાથે લઇ જઇ રાકવાના નથી તા પછી પૈસા શી વિસાતના છે? એટલે એ પૈસાના સંગ્રહ ન કરો પરંતુ તેના સદુપયાગ કરા. તેનાથી માજશાખ નહિ ઉડાવા પરંતુ ગરીબાના દુઃખ દુર કરવામાં તે વાપરા; સત્ય અને નીતીના માર્ગ સમે તવા કપરા સંજોગામાં પણ ન છાડા. આ તેમ ના સદુપદેશના સાર છે. એ સદપદેશ એક કાનેયા સાંબળા ખીજે કાનેથા કાઢી નાખવા નહાતા અપાયા. પરંતુ મનન કરવા, આપણે તેનું પાલન કરી એ છીએ કે નહિ, જો કરતા હોઇએ તાે તેના માત્રા કેટલા છે, તેમાં વધારાં કરી શકીએ છીએ કે નહિ, કે પછી ખીલકુલ જ તેનું પાલન કરતા[ે] નંધી. અને ન કરતા હાઇએ તા જાગ્યા ત્યાં યી સવાર બણી હવે કરીશું કે નહિ એ સઘળાંની અંતરખાજ કરવાને તે. અપાયા છે. નહિ તા તેના કરા અર્थ જ નથી. અને દરતુરજી ઉપર જે પુષ્પવૃદ્ધિમા થક, તેમની વાહવાહ મવાઇ એ સલળા નર્યો દેબ જે હતો. તે સિવાય ખીજી કશુંજ નહેાતું.

'ઇન્ડિઅન ઐાપિનિઅન'

આ લેખનું મથાળું અમે 'હિન્ડઅન એાપિનિઅન' અને આ દેશમાં આપણ ભાવિ આપ્યું છે. ૃ 'ઇન્ડિઅન' એાપિ-નિઅન' આપવાનું કારણ'છે. 'ઇન્ડિં-ચ્યેન એ પિનિઅત'ની હસ્તી બીજા साधारख पत्रानी केम वेपार इंश ધનપ્રાપ્તિ અર્થે નથી. તેના મુખ્ય કામની સમક્ષ સતત રાખવાનો, ત્સામ અમારી મામણી પુ. ગાંધીજીએ ક્યુલ

અને નીતીને માર્ગ તેને દારવાના છે. એ યથા શક્તિ તે પચાસ વર્ષ સુધી કરતું આવેલું છે. પરંતુ તે નોઇએ તેવી છાપ પાડી શકતું નથી. લાેકાને તે આકર્ષિ શકતું નથી. અમે તેના સંચાલકા તેમાં અમારૂં જીવન રેડી રહ્યા છીએ, હતાં આજ સધી એક પથ ગુજરાતી બાઇને કે ક્રાઇને પણ અમારી સાથે કામ કરવાને આકર્ષિ શક્યા નથી. જે એહિ આવી અમારી સાથે રહ્યા તેઓ પણ થાડા વખત રહી ચાલ્યા ગયા કારણ તેએ। સેવા બાવનાથી નહોતા રહ્યા પરંતુ અર્થ પ્રાપ્તિ માટે रक्षा दता. दवे मात्र प्रभारहार स्टाइ જ રહ્યો છે, જે પગાર સિવાય JU[]09 કશી ભાવનાથી કરતાે નયા. પ. માંધીછ કહી ગયા છે કે 'ઇન્ડિઅન ઐાપિનિઅન' ખાટથા નહિ ચલાવવું. જો ખાટ ચા-स्या ३१ ते। ण'ध ३री हेव्'. तेम છતાં આજે વર્ષોથી ખલક પૂ ગાધીછ હયાત હતા ત્યારે પણ તે ખાટથી ચાલતું હતું અને ગાંધીજી જાતેજ તે ખાટ પુરી પાડતા હતા. અને ત્યાર બાદ **કામ** 'તે ખાટ પુરી પાડતી આવેલી છે. આજે હવે ખાટ પુરી પડી શકતી નથી. લાકા ફરિયાદ કરે છે કે તેમાં વાંચન 'પુરતું આવતું 'નથી. ઉતારા ઓને છે. એ વાત સદ'તર ખાટી નથી.

વેપારના ઉદ્દેશ નથી

ેપરંતુ ઉપ**ર**ે જણાવી तेम न्या पत्रना उद्देश वेपार करवाना નથી પરંતુ આ દેશમાં ન્યાય અને માનવહકાને માટેની આપણી લડતના પ્રચાર કરવાના અને તેને વેગ આપ વાના છે. એ ક્રિપ્ટિયા એ પત્રને સૌએ ચ્યાર્થીક જ નહિ પરંતુ વ્યવહારીક રીતે પણ સઘળી મદદ આપવી જોઇએ. એ ક્રેમ પુરતા પ્રમાણમાં નથી અપાતી એ બાબતની અમે ઘણા વખતથી **અં**તર-ખાજ કરી રહ્યા છીએ. અમતે લાગે છે 🥻 કામને દાષ દેવા કરતાં અમારી જાતને જ દાષ દેવા જોઇએ. આ પત્રની પાછળ જે નૈતિક સિદ્ધાંતા રહ્યા છે એ सिद्धातानुं अभे लड्डे अलड्डे केम्अ તેટલા પ્રમાણુમાં પાલન કરી શક્યા નથી. હવે અમને વધારે ને વધારે લાગતું જાય છે કે જો તેનાં પાલનમાં અણી શુદ્ધ રહીએ તો અમારે આ પત્ર ક્યારનું મેં ધજ કરી દેવું જોઇએ. પુ. ગાંધીછ એ આ પત્રની શરૂઆત કરી ત્યારે તેમાં દરેક **જા**તની જ**હે**ર ખબરા લેવાતી હતી અને સાથે જોળીંગ નું કામ પણ થતું હતું. ધીમે ધીમે યુ.' ગાંધીજીએ જોબીંગ છોડાવી દોધ અને જાહેર ખબરા તા છેક ૧૯૧૪માં પૂ ે ગાંધીજી આ દેશ છાડી ગયા તેની હે**ંક**્રસુદત્ પહેલાંજ બંધ કરવામાં હું કું . વુરા પુલવાળ કું કું કું કું કું આવી. તે પછીના પુ. ગાંધીજીના પત્રા જાહેર ખૂપરા વિનાજ પ્રસિદ્ધ યતા રહ્યાં છે. 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિ-ઉદેશ,પૂન્ય ગાંધીજીના આદેશ આપણી અન'ને માટે જાહેર ખબરા લેવાની

રાખી અને જોળીંગની પણ છુટ આપી. પરંતુ ઔદ્યોગીક કાયદાની સખતાઇના કારણે જોળીંગ પત્રના નિભાવ અથે^ડ થવું અશક્ય છે. જાહેર ખળરા લેવા માં અમારે વિવેક અહિં વાપરવાની હતી. એટલે કે જે વસ્તુએાને 'ઇન્ડિઅન એાપિનિઅન' વજર્ય મણતું હાય, हामने तेनाथी दूर रहेवाने। अपदेश हेत्र' है।य स्रेवी वस्तुनी काड्रेरभणरे। नक्र લેવાય. તેમાં મુખ્યત્વે કરીને દારૂ, દવાએ!, 'બીડી, માંસ કંત્યાદિના સમા-વેશ થાય. એ જાહેર ખગરા બનતા સુધી તા સ્વિકારવામાં નથી આવી. સે કડા પાઉન્ડની એવી જાહેરખળરા પાછી વીળવી પડે છે. હમણાજ એક कार्डरभभर पाछी वाणनी पडी खारे 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ના એક હિત મીત્ર અહિ હતા. તેમણે કહ્યું કે એ નહિ સ્વિકારવામાં તમારી સુર્ખાઇ જ છે. અમને એ વસ્તુ સાચી નહિ લાગી અને લાલચમાં નહિ પડતાં અમે તે પાછી વાળી. બીજી જોહેર ખબરા રાજકીય અને નૈતિક કારણે પણ નહિ રિવકારવી જોઇએ એવી છે અને અમે બનતા સુધી તો તે પાછી વાળતા આવેલા છીએ છતા કેટલીક અહુનહાપણે ધુર્સા જવા પામી છે. સો કાૈઇ જાણે છે કે આ દેશમાં આપણા ઉપર સરકાર તરફથી થતા અતિ જાલમના કારણે ઢીંદ સરકારે આ દેશની સાથે ના વેપારના સંબંધ તાડી નાખ્યા છે અને હીંદથી કંઇ પણ માલ દક્ષિણ આદિકા આવતા ખધ કરી દીધા છે. એ પગલું હીંદ સરકારે આપણા નેતા એોની માગણીયી જ લીધું હતું. કારણ તે જાણતી હતી કે તેનાથી આપણને વિશેષ નુકસાન થવાનું છે. એ પગલું લેવાયા પછી ટુંક સમય બાદ ઢીંદથી માલ તાે એટલાે તે એટલાે જ આવવા લાંગ્યાે. ઘણીજ ચાલાકીયી તે આપણા માટા પ્રતિષ્ટિત વેપાર્ગએા આડકતરી રીતે હીંદ સરકારની આંખમાં ધૂળ નાખીતે તે ધુસાડવા લાગ્યા. વર્ષો સુધી વ્યા વસ્તુ ચાલતી આવેલી છે. હીંદ સરકાર એ જાણીને આવવા દે છે 🥻 અહ્ય જાણુપણે એ સમજ શકાતું ન<mark>થી</mark>. પરંતુ હવે તા ખુલ્લે ખુલ્લી રીતે અઢળક માલ આવે છે અને તેની કાળી બજાર પણ થાય છે. એવા માલની જાહેર પંબરા નૈતિક દ્રષ્ટિએ અમારે કોવી[.] નહિ જોઇએ. આજે જો અમે તે ખંધ કરીએ તાે ખચીતજ ખાટમાં ચાલી રહેલું પત્ર અમારે વગર વિલ ખેજ બંધ કરી દેવું પડે. ચંટીનું પડ

ધણા સમયથી અમને આ પત્ર ઘંટી ના પડ જેવું ગળે વળગેલું લાગતું આવેલું છે. અમારી બીજ પ્રવૃત્તિઓ પણ એથી રૂંધાઇ મઇ છે. આપણી લડતમાં પણ અમે વધારે આમળ પડતા ભાગ લઇ શકતો નથી. લાકા પાસે તેને માટે નાચાની મદદ પણ ક્યાં .સુધી માંગ્યાં કરીશું? એટલે અમે હવ

अंशिरपछ ते अध करी देवाते। विचार, की अभारे विषे अने शिन्डअन जापि-કરી રહ્યા છીએ.

અમે જાંશીએ છીએ કે ઘણા બાઇ એ! આપત્ર ભંધ યાય એમ ઇચ્છતા નથી. છતાં ગાર્ડ કા પાતાના લવાજમ પણ નીયમીત માકલતા નયી. લવાજમા ઉધરાવવા વધે^ર અથવા તા વર્ષમાં બે માર નીકળવું પડે છે. દત્તરછ આ-પણને સમજાવી ગયા છે અને, આ અંકમાં આચાર્ય કિપલાનીજી સાથેની હા **હામર** જેકની સુલાકાતના **હે**વાલ લાનીજીએ પણ કડેલું છે કે આજકાલ તેમના ચરખાનું દેવ પુજન કરવાની ચતી જાય છે પરંતુ તેમણે નિદેધિલા સિંહાંતાનું પાલન થતું નથી. એ દેાય પ્રાર્થનાથી તે અત્રે રજી કરીએ છીએ.

निअन'ने विषे पश्च क्षाश्च प्रति। देश તા અમને લાગે છે કે અમાફ છવ્યુંએ સાર્થક નથી તેમ 'ઇન્ડિઅન ঈાપિ-नियान'ने ये रीते छवाडी शेषदाये સાર્થક નથી.

માલેખમાં અમે' **અમારા મનમાં** ધાળાઇ રહેલા વિચારા વ્યક્ત કર્યા છે. અ' બાબતમાં અમે જાતે સ્વતંત્ર પ્રમહ લઇએ તેના કરતાં 'કન્ડિઅન એાપિનિ અને ના સઘળા વાચકા, એએ! આટલાં પ્રસિદ્ધ થયા છે, તેમાં આચાર્ય ક્રિપ- . વર્ષી સુધી સાથ આપતા આવેલા છે, તેઓને વિશ્વાસમાં લઇને પછી 🔊 લાકાના વલણ ગાંધાછના છખા અને કરવું ઉચિત જણાય તે કરીએ 🗪 વધારે हीं अभ समछ ते शाना भान हर्शननी અભિલાયાથી અને તે સફળ થાય એવી

विविध अअश

પાંચ અહેતાએ એકી સાથે કરેલા કે નાની **મેતે પાતાના ખકેતાતે** રાતે અ પંધ ત

ડરવનથી ૧૫ માઇલે દુર રીચમંડ માં આવેલા એક ફાર્મમાં ૨૬ થી ૧૪ વર્ષ સુધીની વયની પાંચ ખહેતા જેઓ માં ૧૭ વર્ષની વયની એ ટવીન્સ હતી તેઓએ ગયા શકવારની વઢેલી સવારે में अउपर लटकाइने आपवात हथी. આવા ખનાવ દક્ષિણ આદિકામાં અમાઉ કરી જાણવામાં આવ્યા નથી. ખાંકેના મહાસી હતી તેના નામ નીચે પ્રમાણે હતાં: કમલાક્ષી \ મુનર ાામી, (ઉ. ૨૬), અમવાઇ (ઉ: ૨૧), વેલ્લી અતે થવેની (ઉ.-૧૭) અને નાગ સૌ'દરી (ઉ. ૧૪). એ બૅક્રેના અને ટવીતામાંના એક એક જંગલી અંજીર ના ઝાડ પર એક ખીજીને અડકી શકે એ ટલે દર લટકતી હતી અને બીજી त्रधु નજીકનાજ भीज स्पेक्ष अध्यर લટકતી હુંહતી. ઝાડ ઘરથી એકસા દસેક વાર દુર હતાં. પાલીસના રીપારે મુજળ છાકરીઓએ પાતાના બાપ પાસે આગલે દિવસે મીયરબે'કમાં પે.તા ના એક બાઇને મળવા જવાની રજા માંગી હતી પરંતુ ભાષે રજ નહિ આપી. છાકરીએ! પેતાના એક નાના બાઇ અને બેનની સાથે એકજ − ઐારડામાં રાતે ૭ વાગે સુ⊎ ગ⊌. નાના બાદ બેન નીચે ખીછાનું કરી સુતાં હતાં અને પાંચે બહેના એક ખાટલા પર સુતી હતી. સતારે ચાર વાગે છે!કરીએાની મા જાગી અને તેઓના એારડામાંથી પસાર થતાં જોયું કે છેાકરીઓ ત્યાં નદોતી. તેણે પાતા ના પતિને કહ્યું. છે કરીએ હી અન્તે री। ध करवा साञ्यां पण क्यांय पत्ती લાગ્યા નહિ. ચ્યાડાેશી પાડાે**શી**ને ખાલાવ્યાં અને બધાં સવાર સુધી શાધવા લાગ્યા. તેટલામાં ખાપે તેઓને में अध्यर सटक्ती कींछ, नाना भाष्ठ

ચાલી જતી **સાંબળા નહિ. કાયળા** શીવવાની પાતળી દારીના તેમામ હપ યામ કર્યા હતા, અને બધા છાકરીએ! પદ્દેરેલાં કપડાંમાં જ હતી. સાંજે તેઓની દક્ષ્ત ક્રીયામાં એક હજાર केटमा भाष्यक्षेत्रचे बाबरी न्यापी હતી. આ ખંબરથી આખી કામમાં કમકમારી ફેલાઇ ગઇ છે.

ઈસ્ઠ લંડનમાં શ્રીમતી સુશીકા

. ઇસ્ટ લંડનથી જણાવવામાં આવે : છે કે, ઇસ્ટ લંડન **હીંદુ** સાેસાવટીના ઉપક્રમે રવીવાર તા. ૧૭-૭-૧૯૫૫ની રાત્રે સ્થાનિક હીંદું જનતાના એક સુંદર મેળાવડા શ્રીમતી સુશીલા માંધી નાં સ્વાંગત માટે મળ્યા હતા. જેમાં ઘણા માવિક મા⊌ે ે ઉપરાંત વહેતા એ रिशे प्रभाधुमां ढालरी आपी હતી. આ સદુભાવના માટે તેમણે ચ્યાભાર માની **ઉ**પરિષત જેનાને **લ**ેટશી સુંદર પ્રવચન **કરે<u>લ</u> જેમાં ધાર્મી**ક विषय इपरांत शीनीक्स संस्थानी रस પુર્ણું માહિતિ માપી હતી. તેમન ટ્રાંસવાલની જનતા તરફથી મળેલી ખાસ મદદ વડે બંધાયેલી કસ્તુરભા સ્મારક શાળાના વિકાસ માટે નાટાલ ની જનતાએ વધુ મદદ આપ્યાંનું જણાવી ક્રેપ પ્રાંતમાંથી પણ વધારાના કલાસરમાં બાંધવા માટે આર્થીક મદદ મળે એ એમનાં પર્યંટનના મુખ્ય ઉદેશ હાવાનું જણાવ્યું હતું. એમની અપીલ ने धरट बंडननी ब्यनताचे तेमब्य आ સંસ્થાના કાર્યવાહકાંએ જે સુંદર સહ કાર આપ્યા તે માટે હાર્દીક આ-ભાર માન્યા હતા. અને વધુમાં એન अभाषे हेपनां जीलां शहेराभांधी पृष् સહકાર મળશે એવી અપેક્ષા દર્શાવી

બહાનીસભર્ગમાં શ્રી દસ્તુરજતું કસ્તુરણા ગાંધી સમારક પ્રવચન

OPINIÔN

શ્રીમાન દરતરછએ સભાને મંત્રમુગ્ધ કરે શ્રેતું ગાનપુર્જ વિનાદા, દર્શાતપૂર્ણ અને મનનીય ભાષણ કર્યું હતું. તેમણે કહ્યું 🤰 લક્ષ્મીપુન્યનને વધારે પડલું મહત્વ આપવાની જરૂર નથી. દરિક નાશયજાની સેવા એજ સાગા જપતપ છે. નવધા બહિત પર વ્યાવર્તા તેમણે શ્ર1ણ, કોર્તન, રમરણ, શ્રદ્ધી, પાદ સેવન, અર્થન, નંદન વિગેરે પર ભારે प्रशास पाउंचे। दता.

भ. अधिक्षता क्षत्रने तेमचे ओड 'વૈદિક ભજન" તરીકે વર્ષ્યું અને કહ્યું 🕽 સાચી અક્તિ કરી નિષ્ફળ થતા નથી. અમયો માયક બલે પશ્ચિમના હાય, પણ હદય પ્રવૃત્ સાચવતું ઘઢે છે. વંત્રની આખાયી ગૈકંડ નહિ પહેાંચયા. ગેકુંદ પહેાંચવા માટે તા આત્માની આંખા ઉધાડવી ઘટે.

પ્રમુખ થી પ્રાપ્યશંકર જેશીએ વક્તા ને કુલઢાર પહેરાવ્યા હતે. શ્રી ડાળા આઈ ભગવાનજી પટેલ, શ્રી કાનજીબાઇ भाषा व्यते थी भ्रवरक तवरीयाओ शी इस्तर®ने। संत्रार करनारा [\]श∞दे। ઉચ્ચાર્યો હતા. સમાજના મંત્રો શ્રી મયતબાઇ ભગુમાંઇએ આભાર દર્શન **કર્કે હતું.** ...

थी-इंस्तुरक्षे ३डीपुट 'धाँड्' सेवा સમાનના વ્યાત્રય હૈદળ શ્રી ભાણાભાઇ ર્કે પટેલના પ્રમુખપદે રૂડીપુર માં સમાજ ની શાળાના મકાનમાં એજ રાત્રે બીજું ધોર્મીક પ્રવયત કર્યું હતું.

એ લાખ ચૌદ હજારની ઇસ્કામત છતાં ગરીબ !

૪૭ વર્ષની મીસીસ પેન્ટલર સંડન માં ત્રણ વર્ષ થયાં પરણેલ. તેના पतिके तेथीने सतत क्या क्युं कर्तु કે તેમ્લાની પાસે માંડ પેટ પુરતું થઈ રકે શહેલા પૈસા છે. તેણીના પતિ મી. પેન્ટલર રીટાયર મઍલા સેકન્ડ हेन्द्र अस्ति। वेपारी हता. अया ર્વીવારે તેનું અવસાન થયા ભાદ તેની ત્રીજેરી તાડવામાં આવતાં ખબર પડી કે તેની પાસ પા. ૨,૧૪,૦૦૦ હતા!

દક્ષિણ આહિકા-હોંદ વચ્ચે ક્રીકેટ મેચની સુચના

€िंहती हीहेट मार्ड माह इन्ट्रेश्वता ×મુખ વીઝીયાન**ગરમના મહારા**જ કુમારે દક્ષિણ અફિકાના અધિકારી સાજ પાઠવી હતી. તેએ સર્વના આ ઐાતે સુચવ્યું છે કે દક્ષિણ આદિકા પત્રદ્રારા અંતઃકરણપુર્વંક આબાર અને હીંક વચ્ચે ક્રીકેટના ટેસ્ટ મેચા રમવાના હવે વખત આવી લાગેલા છે. સ્ત્રીંમભાક ટીમના મેનેજર સાથે તેમને 🖨 ખાખતની ચંચી થતાં વર્ષાબેદ ની મુશ્કેલીના પ્રક્ષ ઉપસ્થિત થવાના ભય દશીવવામાં આવ્યા હતા.' તેમણે કહ્યું કે કોકેટની રમતમાં રાજકારેણને ભાડે આવવાનું કશુંજુ કારણ ન **ઢા**ઇ શકે. ક્રીકેટ રમનારાં ભન્ને પ્રખ્યાત દેશા ૧મતના મેદાનમાં સમાનતાથી તા ૨૬–૬–૫૫ના સ્વીતારના રાજ સાથે મળા શો.

સ્કલના કાળા

લ્યુઇટ્રીખારેથી કરતુરભા ગાંધી રમારક રકલ માટે નીચેના કાળા મળેલા છે જે સાબાર સ્વિકારીએ છીએ: દેવીએન પટેલ પા. ૧-•--•, હંસાબેન રા. પટેલ પા. ૧−૦−૦, ઇન્દિરાભેન પટેલ પા. ૧-٠-٠, કાશી બેન મારા (જો'બર્મ) પાં. ૧⊶૧–૦. બેનાની બાકસબર્ગ હીંદ સેવા સમાજ

શ્રી વાલછભાઇ બાહ્યાબાઇ મુ. પ્રિટારીઆ નિવાસીના ચી. પુત્ર થી લાક્ષ્છમાઇ વાલજીના લગ્ન શ્રી ઉકાભાઇ વાલાબાઇ મુકામ જોદા-નીસમર્ગ નિવાસીનાં ચી. :પુત્રી ગંગુ **છેતની સાથે જોઢાનીસળર્ગ મુકાર્મે** તા. ૨૯-૫-૫૫ રતીવારનાં દીને શ્રી ગાંધી હાલમાં ્યયાં હતાં; લગ્ત પ્રસંગ શ્રી વાલજીમાઇ બાચાબાઇ તરફથી એમનાં ચી. પત્ર શ્રી લાલજીબાઇનાં શુભ લગ્ન પ્રસંગે શ્રા મેનાની હોંદુ સેવા સમાજની શાળાને પાંચ ગીની અર્પણ કરી હતી, તે બદલ થી સરસ્વતી વિદ્યા મંદિરની શાળા સમિતી ઐમના હાર્દીક ચ્યાભાર માને છે.

પાર્ડ⊬એલીઝા**મે**થ હિંદુ સેવા

માર્ટ એલીઝા**મે**થના જણીતા વત્ની ર્થા રથુંબાડમાઇ કાળીદાસના ધર્મ પત્નિનું તા. ૧૨-૭-૫૫માં રાજે અચા નક હદય ખં<mark>ધ થયે</mark>થી મૃત્યુ નીપ**∞**યું હતું. સ્વર્ગસ્ય પણા જ શાંત અને મિલનસાર સ્વભાવના હતાં. ડુંક સમય પર એમની પુત્રોના લગ્ન પણ થયાં હતાં. મરતાર પાતાની પાછળ અમના पति, यार पुत्री अने अक पुत्रने शाक ≱રતાં મુકી ગયાં છે, ⊃ેમના દેહની અંતિમ સંસ્કારવિધિ અહીના ઢોંદુ કોમે ટારીયમમાં થઇ હતી. મરનારના આત્માની શાંતી અથે એમના ગઢે લકદ મહ કરવામાં આવ્યા હતા. શ્રી રથછાડભાષ કાળીદાસે મરહમ धर्भ पत्निना पृष्याधे अस्तुरुणा नेक्ना-રીયલ ક્રંડને ૨ ગીની અને હોંદુ સેવા સમાજને ૧ ગીની દાન કર્યું' હતું. જે જે ભાઇ બહેતાએ આ પ્રસંગ 2लीमाभ, पंत्री, अने व्यक्तिभत दिख માતે છે.

લંગ્ત

ક્રીનરાસ (ફાંસવાલ)ના ગાપાળભાંઇ . રામાના પુત્ર છેાઢું બોંઇના લગ્ન બાણા ે ભાઇ પરસાતમના <u>પુત્ર</u> જમજીવનભાઇ ભાષ્યાભાઇની પુત્રી રમશુખેન સાથે થમાં હતાં.

ગાંધીજએ આપેલા વારસા-ર

(ઉંદાહેલ્મર એ. જેક)

0.7

ક્રીપદ્યાનીએ ગાંધીજીતા અર્તિથિ વારડનના પદ્યારથી ઉઠાડી સુકવામાં આવ્યા હતા. ત્રીસ વર્ષ ભાદ છે. પ્રમુખ તરીકેનું રાજનામુ આપ્યું કારણ તેમને લાગ્યું કે પંડિત નેહફ અને નવી હીંદું સરકારના અન્ય નેતાઓ તેમનામાં વિશ્વાસ સુકતા નહાતા. ૧૯૫૫માં ક્રીપલાની હીંદું સરકારના भीया विशेष रीक्षाक्षार जन्मा 🤌 अने तेले वाशी तेमल वर्तनथीं मांधीछ ना भागी अनुसरवु नी अने भेवे। આપ્રહ લઇ રવા છે.

માં થયા હતા. ગાંધાજીના ગૈત્રી એક મહાત્મા ગાંધી" નામના પાતાના કરવાના કારણે સંત્રક્ષરપૂરનો 🖓 દોલેજમાં પુરતકમાં પણ - કીપલાનીજીક પ્રથમ ્યી-તેમને કાઢી મુકવામાં આવ્યા બાદ અંધીજીના 'સમાત્રમમાં કેવી 'રીતે તેઓ ખનારસ સુનીવર્સીટીમાં ઇતિહાસ આવ્યા તેનું વર્સન કરેલું , છે, કારણ ના પ્રાકેસર બન્યા હતા. પરંતુ થાડા એજ વખતમાં પાતે પણ ગાંધીછ જ વખતમાં એ પર છાડી દઇને તેએ!- સાથે કામ કરી રહ્યા હતા.. ગાંધીજી પહેલી અસહકારની લડતમાં જોડાયા ને આદિકાયી લીંદ આવ્યાને થાડાંક હતા. પાછળથી તેમણે ગામડાએ!માં જ વર્ષ થયાં હતાં. આ બન્તે શખ્સ રૂચનાત્મક્ર કાર્પ શરૂ કર્યું .અને ૧૯૨૫ – ત્યારથી માંધીજી સાથે સંબંધમાં . ૨૬ના વચમાળામાં , માંધાજીએ સ્થાપેલી હતા અને ક્રીપલાનીજી પછી રાજેન્દ્ર ગુજરાત વિદ્યાપીઠના પ્રીન્સીપલ- બન્મા બાક્યુને કોંગ્રેસના પ્રમુખ સુંટવામાં તે વખતથી તેએ આત્રાર્ય ક્રીપલાની તરી ફ ઓળખાતા થયા છે. ૧૯૩૪-૪૬ના મુખ્ય વર્ષો દરમીયાન તેઓએ હોંદનો કોંગ્રેસના જનરલ સેક્રેટરી તરીકે કામ કર્યું હતું. ૧૯૪૨ થી ૧૯૪૫ સુધી તેંગા જેલમાં હતા. કુંલ્લે તેમને આઝાદાની લડતમાં નવ વંખત સજા થઇ હતી જેમાં દસ વર્ષ ની મુદતના સમાવેશ થાય છે. ગ્યા લખનારે જ્યારે તેમને કહ્યું કે લખનારે પોતે અમેરીકાની જેલ હજા જોએલી નથી ત્યારે જવાખમાં કીપલાની એ કહ્યું : "શું તેને માટે મારે તમારી પ્રત્યે દિલસાજી ધરાવવી ?''

કીપલાનીએ હીંદમાં બહાળા મુસાદરી

[ડા. દ્વામર એ. જેક દસ અઠવાડીયા પાર્લામેન્ટમાં સમામવાદી પક્ષન ખીદાર ના દીદની યાત્રાએ ગયા છે જ્યાં ખાતેના સજ્ય છે. ક્રીપલાની છની માંધીજીના વારસા કેવી રીતે કામ કરી મુલાકાત માટે હું સહેલાઇથી વખત રથો છે તેના આંક કાડવા ગાધીજી મેળવી શક્યા અને ઇયામાપાયન સાથે સંબંધ પુરાવતા સાઢા તેમજ એંગ્ળેસીની સામે આવેલાં તેમના રયળાંની મુલાકાતા લઇ રહ્યા 🚱 વિશાળ મહે પહેંચી ગયા કીપલાનીજી આ તેમના એ સંબંધા બીજો લેખ એ **હાય •** આટનું ધાલીયું પહેરેલું હતું. તેમણે મને મેસવા ભાંકડા આપ્યા q ६१७मां क्ष्यतराम भमवानहास ल्यार पाते ओह भारे जालमधी જોલી જમીતપર એક ચટાઇપર બેઠા. સતકાર કર્યા તેથી તેમને પ્રોફિસર અને અમે વાતા કરી રહ્યા હતા ત્યાં ગાંધીછ નાં બે ચિત્રા અમારી સામે ટીંગાઇ રવાં હતાં. એક હીંદના વ્નણીતા બી. ક્રીપલાની ³⁴ હોંદની કેમ્પ્રેસના ચિત્રકાર જ્યમીની રાય તરકથી ચીતરા ચેલું અને .ખીર્જી શાંતીનીકૈતનના ન'દલાલ માત્રનું પ્રખ્યાત કાંડીકુચનું

પ્રથમ મિલાય 📑

કીપલાની છાંગે . કહ્યું . કે . ગાંધી છ સાથે પ્રથમ મિલાપ તેમને ૧૯૧૭માં અ'પારખની લડત વખતે થયા હતા. તે पहेलां अन्ते वश्चे पत्रव्यवहार यालते। ढते।. प्रज्यसत्ताक बींदना पदेश राष्ट्र-ેક્રીપલાનીતા જન્મ સીંધ હઇડાબાદ પતિ રાજેન્દ્રપ્રસાદે "એટ ધી પીટ વ્યાવ્યા હતા.

ગાંધીજપર લેખા

ક્રિપલાનીજીએ ગાંધાજી અને ગાંધીવાદ ઉપર પાર્શ લખેલું છે. "માંધાયન વે" નામનું તેમનું પુરતક ખાસ જાણીનું છે. ''માંધી ધી સ્ટેટસમેન"માં એક ક્રાંતિ કારી તરીકેના ગાંધીછંના ગુણા વહા સુંદર રીતે આલેખેલા છે. ગાંધીજી એક ખરા ક્રાંતિકારી હતા. ૧૯૫૩માં માંધીજી વિવે ન્યુ દિર્દહી માં ગાકવાયા હતાં એમાં ' પ્રવચના ૧૯૪૦માં અને કરી ૧૯૪૨માં જેવની યુકત લેખા લખેલા છે. એ લેખોના સમાએલી હતી એમ ગાંધીજી યાન

પણ તેમની પાસેથી મેળવવં કઠણ હતું. કારણ તેમણે કહ્યું કે, 'હું તેા શું શાય છે તે જાણતા પણ નથી. લખવું એ મારૂં વ્યસન નથી." એમ કરતાપુર્વ ક કહેતા હોવા છતાં ગાંધીછ પરના તેમ્મા એક ચ્યત્રત્યના લેખક છે.

માંધીજીનું ખુન તેમના ઘરથી એક માઇલ દર થયું હતું. ક્રિપલાનીજ એ વખતે દિલ્હીમાંજ હતા. હકીકતમાં ગાંધીજીના જીવનના હૈક્લાં વર્ષ દરમીયાન તેમા ગાંધીજીને ઘણી વાર મળ્યા હતા, કારણ ગાંધીજીએ તેમને છ મહિના માટે કોંગ્રેસનું પ્રમુખપદ નહિ છાડવા વિનવ્યું હતું. ગાંધીજીના અવસાનની દું ક મુદત પદ્દેલાંજ તેમણે રાજનામું આપ્યું હતું, કારણ સત્તા धरावता पक्षना प्रभुभ तरीके तेमने લાગ્યું હતું કે સરકારના મુખીએ! તરફથી તેમને પુરતી રીતે વિશ્વાસમાં લેવામાં આવતા નહોતા. ગાંધીજના અવસાનના ધા તેમને કેવા લાગ્યા? એ પ્રમના જવાખમાં તેમણે કહ્યું: ''એ વર્લ્વવું મુશ્કેલ છે. ગાંધીછ માટે ુમતે ⊬ખેદ⊟નહિ થયેા. પરંતુ દેશને ્રિમાને ખેદક થયા.'' કે જિલ્લ

ગાંધી છતી દેવ પુજા

એ ખેદ થવા ઉપરાંત હીંદના રાજકીય નેતાએાએ ગાંધીજીના સિદ્ધાંતા રીતે ઉપયોગ કરેલા છે એ તેમને વિશેષ આવાત થયા. આજે હીંદી ચ્યા ગાંધીજીને એક દેવતું સ્થાન આપી સાશા રાખે છે. કારણ ''તેમ કરવું એ એક સામાજીક, રાજકીય અને આર્થીક ક્રાંતિકારી તરીકેની ગાંધીજીની અસરના નાશ કરવા ખરાખર થશે."

અત્યારે ક્રિપલાનીજીના ટીકાના ખાસ વિષય અર્થશાસ્ત્રપરના છે. તેંએા માને છે के "પરદેશી તંત્ર નીચે અમારી લડતના મુખ્ય હેતુ રાષ્ટ્રિય ક્રિપલાનીજીએ વર્ષા અમત્યના નિખધ સ્વતંત્રતા મેળવવાના હતા. રાષ્ટ્રિય તામાર કર્યો હતા. "ધા લેટસ્ટ ફેડ-' સ્વતંત્રતા ખાદ અમત્યના વિષય આર્ધીક એસીક **ઍન્યુોશન'' પરની**ં તેમની વિકાસના છે. રાષ્ટ્રિય આઝાદી એ ∙ ઉદ્યોગાની બાેડ'ને વિષે બહુ શ્રદ્ધા પુરિતકાની ઘણી ં પ્રતેશ કરી કરીને ' સાધવાની વસ્તુનું એક સાધન હતું. એ ું કરેલી છે પરંતુ હીંદની ખહાર કદી છપાઇ છે. 'વીજલ' નામના ૧૯૫૦ ગાંધીજીની યોજના હોવાના દાવા મંયા નથી. ૧૯૩૬માં તેમને તેમના માં સ્થપાએલાં સ્વતંત્ર સપ્તાહિકમાં ફિપલાનીજી એકલાજ કરતા નથી. પતિ સુચેતા સાથે લગ્ન કર્યો. તેમને અર્થશાભ્રપર તેમએ ઘણા વિચાર તેમાંજ આખી પ્રજાની સાર્વિંગક પ્રગતી જેવારે. અને પછી તેમને લાગે છે 🔭 સભ થઇ હતી. આજે તે પાલીમેન્ટ ''લ્હેર આર વી ગાર્ઓમં'ના નામથી હતા. આ રીતે ગાંધીજી એક પુરંપુરા સાકાયાંના વહિ કે, ''આજના વખત તા સભ્ય છે. અને સમાજવાદી પક્ષતું સંગદ વ્યદાર પાડવામાં આવ્યા 👂 કાંતિકારી હતા. - તેઓ માત્ર રાજકીય માં ગ્રામ્ય અને ગ્રહઉદ્યોગાને આપણી

તી આતમ કથા લખવાની રકુર્જી તેમાં યા પાતે તમાર લખર રચાયેલી હેત્ય થઈ. ગલક તેમના લખાણા 🔾 🗕 અન ગજકાય, સાનાઇક અને આર્થીક રોાયણથી મુકત હોય.

ય ત્રાની અમર પર ગાંધીજીએ જો ક્રોપ્રેક ક્રોપ્રેક લખું છું અને પછી તેનું કે કેટલીક સખત ટીકાએં કરેલી છે છતાં તેએ! યંત્રેા અને ઉદ્યોગની એ रीते विरुद्ध नदीता. तेथा इद्योग અને ખેતી ળન્ને સાથે સાથે ચાલે એમ માંત્રના હતા. પરંતુ માંધીજી પછી કિયતાનીજી કહી રહ્યા છે 🕻 દવે સવાલ ઉદ્યોગના એવી રીતે વિકાસ કરવાના છે કે જેથી હીંદના માનવ **ખળના મૌથી માટામાં માટા ઉપયો**ત્ર કરવામાં આવે. ઉદ્યોગની યોજના એવી હોવી જોઇએ કે મળારીને માટ રયાન મળે અને નહિ 🕻 મુડીને. નહિ તાે ઉત્પન્ન વધારે થશે પરંતુ એકારી વધશે અને ઉત્પન્ન થએલા માલ ખરી દવાની શકિત ઘટી જશે. આથી ગાર્ધ છખે ખાદીના ઉત્પન્ન ઉપર અને ગ્રામ્ય ઉદ્યોગાપર વધારે ભાર મુક્યા હતા. ક્રિપલાનીજી માને છે કે એક મીંગ અથરચનામાં એવા ઉદ્યોગા ટકી અથવા વિકસી નહિ શકે સિવાય કે સરકારતે સાથે સાથેજ કઇંક ખીત હરીકાઇ વાળા પ્રવૃત્તિઓ ઉભો કરવા ની હીંમત હોય. આઝાદી પહેલાં માટે ખેદ થયા. ે એક હીંદીએ અને ગાંધી છએ કાંગ્રેસના સવળા સભ્યાએ ્તેમાં**મે હીંદ્^એઃ**ચ્યા<u>લે</u>' કત્ય કર્યું તેતા મેાંથી પડે તા પણ હાય વણાટની ખદી ल पहेरवी केवा अप्रद उगीने की કર્યું હતું.

ુ ગાંધીજી ગયા બાદ્ર

આઝાદી ખાદ માંધીછ, ગયા અને નું પાલન નહિ કરતાં તેમના કેવી બધું કરી ગયું છે. ક્રિપલાનીજી માને છે કે ગાંધીજીએ પાતાના દર દેશીથી જે માર્ગ બતાવ્યા હતા તેની ઉલડી દિશાએ દેશ ચઢી ગમા છે. રહ્યા છે તેની તેઓ ટીકા કરે છે., સ્વદેશી અને સ્વાબચી બનવાના સઘળા કેવળ બાપુતી છળી અને ચર્ખાની વિચારા છેાડી દેવાયા છે. ચર્ખી લાકા પુજા કરતા થઇ જાય એવા એક ખાલી પ્રતીક બની ગયું. છે. વખત કદી નહિં આવે એવી તેએ, ક્રિપલાનીજી માતે છે કે પહેલી પંચ વર્ષીય યાજનામાં ખાનગી અને સેન્દ્રલાઇઝડ ઉગ્રોમ પર વધારે પડતા ભાર મુકવામાં આવ્યા હતા અને બેકારી તુરત વધવા લાગી, તેગા ક્ષ્યુલ કરે છે કે ખર્ચાળ અને દુ:ખદ અતુભવા પછી યાજના ઘડનારાગ્રા હવે ગાંધીજીની દ્રષ્ટિએ યાજના ઘડતા થયા છે પરંતુ એક'દર નીતીમાં બદ્ ફેર પડેલાે નથી.

આથી તેમતે ખાદી અને ત્રામ નથી. તેએ માને છે કે મધ્યસ્થ અને પ્રાંતિક સરકારા તરકથી નીતીની ચાજમા દારવણીના અભાવે તે નિષ્ફળ ર છત્ર ડુંનીલાને જવેર કરતાં જરાયે પ્રતિનિધિત ધરાવે છે. તેમની મતદારી: જેમાં હીંદની આર્થીક નીતીની ગાંધીજી ક્રાંતિ માંગતા નહોતા પરંતું એવી અર્થ રચનામાં કશું રથાન ન દેશને મધ્યસ્થ સરકારની રાજધાની ન્યુલ્લિકી ની દ્રષ્ટિએ ચર્ચા કરવામાં આવી છે. ક્રંતિ માંગતા હતા કે જેમાં એવા શકે અને આપણે આપણે ઐત્તોગીક 😺. આજે ક્રીપલાનીજી પૈાંતે પથ્યું તેમ છતાં ક્રિપલાનીજીને હજા પાતા નવા સમાજની સ્થના થાય કે જે વિકાસ પશ્ચિમની દળના ત્રાહાં.

સેન્ટ્રલાઇઝડ ઉદ્યોગાયી કરવાતું ચાલુ રાખવું પડશે.'' આ વસ્તુની અક્ષશા રાખીને ૧૯૫૪માં તેમણે સલળા ગાંધી वादीकाने दाइस हरी दती है तेकाक આવી સરકાર અને પ્રાંતિક ખાડો સાથે કરાા સંબંધ રાખવા નહિ જોઇએ કારણ સરકાર ખાલી **માે**ઢા ની જ વાતા કરે છે. તેઓ જણાવે છે કે, ''ઇતિદાસમાં માટા સવાલની निष्धणता तेने। विरोध करनारान्त्री अथवा तेना प्रति भेहरशरी भतावनारा એ કરતાં વધુ કરી તેને ટેકા અાપ-નારાઓથીજ થઇ છે."

सुद्दान अवृत्ति

વિનાષા બાવેની બૂદાન પ્રવૃત્તિ પ્રત્યે ક્રિપલાનીજી વધારે દિલસોાજી ધરાવે છે. તેઓ માતે છે કે એ પ્રયુત્તિની પાછળ ગાંધીજીની ખરી ભાવના રહેલી છે. તેમણે કહ્યું કે સરકારને પાતાની નીતી ફેરવવાની इरल पड़ी छे अने ढवे ते के प्रवृत्ति તે ટેકા આપે છે.

भजारीने वधारे भद्धत आपनारा ઉદ્યોગાના વિકાસને ક્રિપલાનીજી જમીન ના સવાલની સાથેજ મુંદે છે. પરંતુ આજના વખતમાં જમીનની પુનઃ વહેં ચણીના સવાલની અગત્યપર વિનાેબા એ વધારે ભાર સુકવા જોઇને એમ तेथा भाने छे.

લશ્કરવાદ

સરકારના લશ્કરવાદ સાથે કિપલાનીજી સંમત નથી થતા પરંતુ તેએ કહે છે 🕽, ''લશ્કર જો રાખવુંજ પડે તે৷ તે અસરકારક દ્રોવું જોયએ. તેઓ એક નાનું પણ કરતું લશ્કર જે એન્જીનીયરીં મ અને જાહેર કામામાં શાકએલું રહે તેવું વધારે પસંદ કરે.

આ રીતે ક્રિપલાનીજી માને છે કે હાલની સરકાર ગાંધીજીના માર્ગથી ચળા મએલી છે.

વાણી અને વર્ત નમાં આટલા બધા કરક પડવાનું કારણ શું ? તેના સંખંધ માં તેઓ માતે છે કે તેનું એક કારણ એ છે કે રાષ્ટ્રિય વિકાસને માટે રાજ-દ્વારાઓ ઘટતી દારવણી આપતાં સુક્રમા છે અને બીજાં કારણ એ છે કે નાેકર શાહી સારા રચનાત્મક કાર્યને માટે લાયક નથી.

ચ્યાંતરરાષ્ટ્રિય ક્ષેત્રમાં સમજીતીના કાર્યમાં સાધીવાદને સાટું સ્થાન છે એ પ્રકાના જવાખમાં ક્રિપલાનીજીએ કહ્યું કે માંધીજીએ એકવાર કહ્યું હતું 矽 કે, ''મીશનરીએનું કામ દેાવ વાળુ' हे हुनीयां भे ले अहीं सा रिवडारवा માં મુકવી જોઇએ. હીંદ અમુક सिदांतानं कते पासन अर्थ सिवाय अन्उइंज होंहना क्षीकानी साथ रहेता ते लढार असरकारक रीते पार नि પડી શકે.

અમેરીકા અને હીંદ વચ્ચેના સવાલ

ક્રિપલાનીજીએ કહ્યું કે, અમેરીકા तरक्षी दींदने व्यार्थीक है उद्योगे। સંબંધી મદદ આપવામાં આવે એ ખાખતમાં તેમને કશા ખાસ રસ નથી. तेमज् ह्युं है, "अमाई पातानुं धर ફેકાએ હાય તા દરેક દેશની પાસેથી મદદ મળા રહે.'' ચાંબ કાય શેક अने पाष्टीरतानने अने हैंके। स्पेनने વ્યમેરીકા મદદ કરી રહ્યું છે તેને કિપલાનીજી શંકાની નજરે જીએ છે. અ'તમાં તેમણે કહ્યું કે ''અમારે अभार्त हाम अभारा हेशभांक भराभर કરલું જોઇએ. તે પછી તમે અમને મદદ કરી શકા છે। અને એ મદદની અમને વધારે કોંમત થઇ પડશે." ક્રિપલાનીજીએ પછી ૧૯૪૭માં પાતે કાંગ્રેસના પ્રમુખ તરીકેનું રાજીનામું આપ્યું અને કીસાન મઝદુર પ્રજ્ત પક્ષ રથાપ્યું તેની વાત કરી. શરૂમાં આ પક્ષ ક્રાંગ્રેસની અંદરજ ક્રાંગ્રેસ ડેમા-ફેટીક ક્રન્ટ તરીકે હતા. પરંતુ ૧૯૫૧માં તે કેત્રિંસની બહાર ગયા. ૧૯૫૨ની ચુંટણી બાદ તેમણે જોયું કે હીંદતા સમાજવાદી પક્ષ માક્સના સિહાતાને છાડી દઇ ગાંધી वाह तरक्ष वणवा क्षारुपे। हते। अने તેથી વ્યવહાર કારણાને લઇને તેઓ એ પક્ષ સાથે થઇ ગયા. ક્રિપલાનીછ 'માને છે કે સમાજવાદી પક્ષગાં હાલ જે મતાંતર છે તે કંઇ નવીન નથી. ઇતિહાસમાં તેવા મત'તરા ઘણીવાર થયા કરે છે.

અસ્પૃશ્યતાના સવાલ

હીંદના અરપૃશ્યતાના સવાલમાં દુનીયા ઉડેા રસ લઇ રહેલી હેાઇ તેને લમતા સવાલના જવાખમાં ફિપલાનીજી એ કહ્યું કે અસ્પૃસ્યતા નાબુદ થઇ ંગઇ છે. કાયદા તેમાં કામ કરે છે અને એ સવાલપર કાયદા ૨૫૪ છે. પરંતુ ભાકીનું કામ જનતાએ પાતેજ કરવાનું છે. કિપલાનીજીને લાગે છે કે ગાધીજી ગયા બાદ ધણા સુધારા થયા છે અને આજે હીંદમાં ક્રાંઇ પણ એવું નથી કે જે કાઇ પણ આધારે અસ્પૃશ્યતાના ખચાવ કરી શકે.

ખ્રીસ્તી મીશના

ખીરતી માશનરીએ વિષે તેમણ કહ્યું કે તેઓ હીંદને ઘણા મદદગાર થયા છે ખાસ કરી કેળવણી અને **ચ્યારાગ્યના ક્ષેત્રમાં. છતાં તેમને લાગે** છે કારણ તેઓના હેતુ ખાટા છે. नी है। य ते। प्रथम तेने टींदमां व्यमस सामाछ सुधारा उरतां वधारे से। है। ને વટલાવવાના છે. સી. એક. હતા. ઘણા ખરા મીશનરીએ આજે પથ માટા માલીકની જેમ રહે છે."

પછી અમારી વાતો યુનાઇટેડ સ્ટેટસ વ્યક્તિ અને સમાજની એક સરખા મેળવશે અને રશીયાના નેતાઓને ભય અને હીંદ વચ્ચેના સંબંધ તરફ વળી. ચીંતા કરતા હતા. વ્યક્તિને સમાજ છે કે પશ્ચિમે ચાતરફ પાતાના થાંછા

કરવા ખરાખર છે એમ તેઓ માનતા પર અસર અને પ્રતિ અસર થાય છે. બન્તેની એક સાથે ઉત્રતિ કરવાની છે. વ્યક્તિ અને સમાજની આ એકી સાથે ઉન્નતિની કલપના ગાંધીજીની દતી. અને હાલની આંતરીક અને આંતરરાષ્ટ્રિય જીવનમાં પડી ગયેલી ગુંચતા ગાંધીછતા ઉદેલ એ છે 🥻 વ્યક્તિ અને સમાજ વચ્ચે, સામાજક, આર્થીક અને રાજકીય છવન વચ્ચે अभुक भद्धत्वना नैतिक सिद्धांते।तुं ધારણ ઘડી કાઢવું. ક્રિપલાનીજીએ ૧૯૫૩માં ન્યુ દિલ્હીમાં ગાડવાયેલા ગાંધીજીપરના પ્રવચનામાં પાતાના સુચગ્યું હતું. રાષ્ટ્રિય શુદ્ધિ વિષેની પ્રયા વ્યીટીશ, પાસેથી ન્યાય માટેની તેએની માત્રણીતે અડ્યણકર્તા થઇ પડે. પરંતુ ગાંધીછ પરદેશી ઝુંસરી માંથી દેશને સુકત કરવાની રાજકીય

યી છૂટી પાડવી એ બન્તેને અન્યાય અને **હીંદમાં લાકશાહીપર સ્થપાએલા** સમાજ સ્થાપવાની સામાછક 🖘મ હતા. વ્યક્તિ અને સમાજની એક બીજા . ખેવડી ક્રાંતી એક સાથે કરવામાં भानता दता." योताना अक्ष निष्यं માં કિપલાનીજીએ કહ્યું છે કે, "દુનીયા આજે જે રિયતિમાં ઉભેલી 🗷 તે રીતે નીતીવાનને જીવનમાં યાગ્ય સ્થાન भणा शक्तुं नथा. अटले नीतिक વર્તાન એક જાતનું ધીમું શકીદપણું ળતે છે. ક્રિપલાનીજી પાતે €િંદના નીતીવાનમાં લેખાવાના દાવા કરતા નથી. પરંતુ ગાંધીછ સાથે કામ કરેલું છે तेवा भील हेटबाइनी सरभाशीमां तेमने येाव्य स्थान भने हुं नयी. परंतु પાલીમેન્ટના એક સભ્ય તરીકે, સમાજ वादी पक्षना व्यक्त नेता तरीहे, व्यने પ્રવચનમાં 🔊 ધારણુ સુંદર રીતે 🔊ક લેખક તરીકે ક્રિપલાનીજી ૬૮% વર્ષની વયે હીંદને અને તેના નેતાએ! ગાંધાજીની કલ્પના પર બાલતાં તેમણે *ને* ગાંધાજીને માર્ગ **દારવાના પ્રય**ત્ન કહ્યું કે, "અમેરીકાના સંસ્થાના કરી રહ્યાં છે. તેમનું કહેવું અમ પ્લીડીશની સામે લડ્યા ત્યારે કાંતીકારી નથી કે "લાેકાએ **માં**ધીજીને યત્રનાં नेताकाने में मुल्युं नहेातुं हे तेकाना क्षेत्र अनुसरवातुं हे. आंधीक केवी પાતાના દેશમાં વર્તી રહેલી ગુલામી મહાન વ્યક્તિ જેમના આખા જીવન मां परिवर्तन थया अर्जु ढतुं तेमने યંત્રની એમ નજ અનુસરી શકાય. બાવિ પ્રગતીને માટે ગાંધીજીની બાવ नानी द्रष्टियील डाभ डरी शहाय."

જીનીવા પરિષદ—જગતની શાંતી **અને હીંદ**

રુશીયા, શ્લીટન, યુનાઇટેડ સ્ટેટસ અને જમાગ્યા છે અને ત્યાંથી તે રશીયાપર ું મયા શનીવારે પુરી થઇ. દુનીયામાં વર્તી રહેલી તંબ સ્થિતિ અને ઠંડાં युद्धनुं निवारश् हेम हरवुं के विचारवा આ પરિષદ મળી હતી. તેને માટે લેવાના બવિષ્યતા પગલાંપર સંપુર્ણ સમજીતી થયા બાદ પરિવદે પાતાનું કામ પુર કર્યું હતું.

પાતાની યુરાપની મુસાકરી પુરી क्ररी न्युदिस्की पाछा **इ**री **ढीं**दना वडा-પ્રધાન થી નેહરૂએ એક જેગી સબા સમક્ષ તા. ૧૬મીએ બાષણ કર્યું હતું. તેમએ કહ્યું કે દુનીયાના લોકા માં ભયનું માનસ વર્તી , રહ્યું છે. આજની દુનીયાની રિયતિમાં હીંદે કાઇ ના પક્ષ નહિ લેવાની અને બધાની સાથે ગૈત્રી રાખવાની પરદેશ નીતી રાખેલી છે તે જ વાજખી છે. મારી મુસાફરી દરમીયાન લાખા લાગે એ નીતીયા સંતાપ વ્યક્ત કર્યા હતા.

. શ્રીને 6રૂએ કહ્યું કે ચ્યા ભાષના भानसने बीधे पश्चिमना देशाने सावीयेट યુનીયનના ડર લાગી રહ્યો છે અને સાવાયેટ યુનીયનને પશ્ચિમના ડર લાગી રહ્યો છે. પશ્ચિમના દેશાને એ બપ ાકપલાનીજીના કહેવા મુજબ ગાંધીજી 🛚 લાગે 🚨 કે સાવીયેટ યુનીયન પાતાના नी असाधारधाता अ दती है तेका प्रहेशा वधारीने तेकापर विकय

<u>ક્રાંસ એ ચાર મહાન રાજ્યા હુમલા કરશે. પરંતુ આ બય છતાં</u> વચ્ચેની છનીવામાં મળેલી પરિષદ થાડાક માસ **થયાં દુ**નીયા**ની સમક્ષ** એક નવું ચિત્ર ખડું થયું 🚱. માટાં ્રાજ્યોના નેતાએા સમજવા લાગ્યા 🕏 કે યુદ્ધની જીની રીતા હવે ખતમ થઇ છે અને દવેતું યુદ્ધ એટમ અને દાઇ-્ટ્રોજન બામ્યથી થવાનું છે. આ ખતરનાક શસ્ત્રાથી દુનીયાપરની દરેકદરેક છવતી વસ્તુના નાશ થઇ જશે. ઋાજે માટા નેતાએ સમક્ષ આવી પડેલા પ્રશ્ન એ 🎍 કે જાદી જાહી પ્રભાગા જાની રીત સુજબ પાતપાતામાં લડવાનું **ચા**લુ રાખી દુનીયાના નાશ કરશે કે સાંતી અને સહકારના કંઈક માર્ગ શાધના માં આવશે. એટમ બામ્યના વિનાશક तत्वे। विधे ७२२ वैज्ञानिश्रे अरेखां 🔩 નિવેદનપરથી આ વિચાર ઉદ્દુબલ્યાં

જર્મ નીતું ભવિષ્ય

જીનીવાની પરિષદ વિષે બાેલતાં વડા પ્રધાને કંહ્યું કે આ પરિષદની સમક્ષ એક પ્રક્ષ જર્મનીના હતા. જમતીને કરી સશઅ બનાવવામાં વ્યાને તા શું થશે તેના 🚄 દેશની ખુનને બાજીએ વસતા લોકાને વિચાર આવી રહ્યો છે, જર્મનીએ ગયાં મેં... વિશ્વયુદ્ધી કેવી રીતે શરૂ કર્યા અને. યુરાપ અને અન્ય સ્થળાં કેટ્યું 🗥 तुश्सान क्युं जे आपने लेख अया

રીતે આપણે જે ખારાક લઇએ છીએ

છીએ. હવે ' જો કેટલાક લાકાને સાવીવેટ સુનીયનમાંજ નહિ પરંતુ યુરાપના પશ્ચિમ અને દક્ષિણ દેશામાં પ**થ જર્મનીને સંશ**સ્ત્ર બનાવવામાં આવે તેના અય લાગે તેં તેમાં કશી નવાઇ નથી. ફાંસને છેલ્લાં સાદથી ત્રી**ત્રેર વર્ષ દર**મીયાન ત્રણ વખત તર્મન ≈ાક્રમણાના સામના કરવા પડેલા 🕏. જર્મનીએ યુગારલાવીયા, પાલાન્ડ, જેકારલાવેકાપા, હંગેરી अने अन्य देशाने भतम इरी नाण्यां હતાં. એટલે આ જર્મની સંબંધી ભય અસ્થાતે કે વિના કારણ નથી. તે વાજખી ભય છે.

પરંતુ આ સવાલના ઉદેલ કેવી **રીતે લાવવા ?** એટલું તે ચાકસ છે કે આપણે તેના ઉઠેલ લાવવાને અહિ મેડેલા નથી. પરંતુ મૂળ વસ્તુ એ રહે 🕑 કે તેનાે ક્ષેકેલ આવે નહિ ત્યાં સુધી દુનીયા કે લાકા શાંત વાતાવરણ માં રહી શકરો નહિ, તેમ પાતાના સાધારણ ભ્યવહાર ખરાખર ચલાવી શકરો નહિ.

યણીજ તાજીખી અરેલું છે/કે ૧૯૧૮ માં અને ૧૯૪૫માં અન્ય લોકાપર સીતમ ગુજાયાં પછી એ વિશ્વયુદ્ધોમાં જર્મનીને હરાવ્યા છતાં આજે જર્મની ને અન્ય દેશાના નથી લાગતા તેટલા ભય વ્યન્ય દેશાને જર્મનીના લાગી રહ્યો છે. ٠, .

કારમાસા અને ઇન્ડા-ચાયના દુનીયાના નેતાએ સમક્ષ ફારમાસા અને ઇન્ડેા-ચાયનાના પછ એટલીજ

त्रंशस्तीना प्रश्ननने। विचार धरतां મ્મા વાત તદન સાચી લાગે છે. નાનામાટાં શહેરામાં વસતા માથસા नेभनी तिष्यत विषे अवारनवार **ફરીયાદ કરતા જોવામાં** આવે છે; તિશ્રિયત આઠ દિવસ સહરી રહે તેન માંઠ દિવસ ખરાખ; અને ઘણી વ્યક્તિઓને તે! રાજની કરીયાદ હોય 🖫 ગેસ થવા, માશું દુઃખલું, તાવ **માવી જવા, શરીરમાં રકુર્તી** ન જ્યાવી, હાથપત્ર દુઃખવા, સાંધો રહી भवा वर्गेरे प्रकारनी इरियाहे। संभागाती જ રહે છે.

પળ દલીલા ચાલે છે. કાઇ ષ્યાવ કરે 🕏 🎖 શહેરનું પાણી ખરાબ છે, ક્રાઇ હવાના વાંક કાઢે છે, તા ક્રેપ્ક ખારાકના વાંક કાઢે છે. ખરૂ િપુષ્ટા તા આ બધું મનને સંતાષ માપવા મા**ટનાં** ખાટા પ્રયાસા છે. જો પાણી ખરાબ દ્વાય તા પછી **ગ્યાપણી અસપાસ** એવાં ધર્ણા માણુસા છે કે જેમની તબિયત સુંદર रहेती लेवामां आवे छे. दवा भराय હાૈય તા પછી બધા જ માણસા માંદા રહેતા હાવા એઇએ.

અગત્યના સવાલા ઉભેલા છે. અમક हरकके व्या सवाक्षीयी हुनीयाने वधारे ભય રહેલા છે, 🔄 જણાતું છે. 🕽 એશીયાના આ બાગામાંથી એક ત્ત્રણખા પણ આખા દુનીયાને સળગાવી સુકરો અને તેના અ'ત કર્યા ચાવરો એ ક્રાંઇ જાણતું નથી. અને આ જોખમાએ દુનીયાના આંખકાન ખુલ્લા કરી દીધેલાં છે. અને શાંતીની મહાન મુચ્છા ઉત્પન્ન કરેલી છે. મેં જેટલા દેશાની મુલાકાત લીધી-સાવીયેટ યુનીયન, પાલેન્ડ, ઝેકારલાવેકાયા, આરઠીયા, યુગારલાવીયા અને યુનાઇટેડ કીંબડમ-એ સધળાને શાંતીની તલપ લાગેલી છે. અને ખુદ જર્મ નીનાં ડસલડેાર્ક શહેરમાં જ્યાં મારાં વિમાનને અના યાસે ઉતરતું પડ્યું હતું ત્યાં પણ એજ તલપ વર્તી રહી હતી.

भारे इरी क्षेत्र की धेर्म के अ સલળા દેશામાં મને જે અપૂર્વ भावधार भज्ये। ते भारां व्यक्तित्वना કારણે નહિં પરંતુ હીંદની શાંતીની તીતીના કારણે મળ્યા હતા.

શ્રી તૈહરૂએ કહ્યું કે આ કારણથી હીંદ સરકાર તેમજ હીંદની પ્રજાપર માેડી જવાબદારી આવી મડેલી છે. प्रत्ये के भान अतावी रह्या छे तेना ખદલામાં તેએ કંઈક માગી રહ્યા છે. હીંદ જો તેઓની એ આશા પરિપૂર્ણ નહિ કરે તેા તેએ ાપર મુકવામાં આવેલા વિશ્વાસ ઉઠી જશે.

આપણે પાતે જ આપણા દુશ્મન!

પણ ખરી વાત તા એ છે કે માંપણે પાતેજ આપણા દુશ્મન **છીએ.** કાઇ કારખાનાનો યંત્રા લાંબા વખત સુધી બંધ પડી રહે અને પછી याक्षु हरा ते। अ३र शङ्भातमा મુશાયત થાય! માટા શહેરામાં ઘણાં માણુસાનું જીવન આવા બધુ પડેલાં કારખાના જેવું છે.

શરીરના દરેક અવયવાને જે હલન ચલન મળવું જોઇએ એ મળતું નથી **અને એને કારણે શરીર એક બંધ** પડેલા કારખાના જેવું જ ગણી શકાય. હદય ચાલે છે અને આપણે કામકાજ કરી શકીએ ક્ઝીએ તેના અર્ધ અ નથી કે આપણે તંદુરસ્ત છીએ. જ્યાં રાજ ફરીઆદા ઉભી થતી રહે એ શું તંદુરતી છે? છાપાંઓમાં દવાએાની જોહેરાતાે ઉપર ધ્યાન ખેંચાયા કરે એ તંદ્વરસ્તીની નિશાની

શહેરના જીવનમાં અમુક મુશીખતા છેએ વાત સાચી પણ આ બધી સુશીખતાના સામના કરવા માટે જો શરીરમાં શક્તિ ન દ્વાય તા એ મુશી-ખતા બહુ માટી લાગે છે. સામાન્ય

એમાં કાઇ જાતના વાંધા નથી; પણ બધું ખેડાડું થઇ અર્યું છે કે જેને અંગે આ ખારાકમાંથી જે અમત પેદા થવું જોઇએ તે ચર્વ નથી. એાપીસમાંથી ધેર અને ધેરથી એાપીસ આ સિવાય ખીજો ઢાઇ શારીરિક શ્રમ આપણને મળતા નથી. સવારે જમીને એાપીસ માં ખેસવું અને સીંજે ઘેર જઇને જમવું અને ધરમાં ખેરા રહેવું. ઘણાં માણસા તા લગભગ આઠેક વાગે ઘેર પહેાંચે છે અને પછી જમીને મુઇ જાય છે. જવાઆવવામાં પણ દ્રામ, ખસ કે માટર હોય છે એ ખલા ને પણ શરીરને ત્રમ મળતા નથી. પરીણામે લાંબે બાળ શરીરમાં અમુક પ્રકારનાં ઝેર બેગાં થાય છે અને આ એરતે કારં**ણે લણી કરીયાદાે** ઉભી યતી રહે છે. પૈસા કમાવા માટે આપણે આખા દિવસ મગજમારી કરી એ છીએ, ગન્મ ઉપરાંત કામ કરીએ છીએ પણ જેતે અગે આપણે આપ્ય જીવન છે એવા શરીર માટે આપણે કંઇ કરતા નથી. સવારની ચા, **ખપાર પછીની ચા, રાત્રે જમ**વું, આ બધાંની પાછળ એાઠામાં એાછા કારણ યુરીપ અને અન્ય દેશા તેઓ .આપણા દાઢેક કલાક જતા હશે પણ ખાવાપીવાનું પેટમાં નાખ્યા પછી. એને પચાવવા માટે દાઢેક કલાક હરવાકરવામાં કે કસરત વગેરેમાં ગાળવા એઇએ એ વાત કાઇને ગમતી નથી. આ પ્રશ્ન વિષે જ્યારે ચર્ચા થાય છે ત્યારે દલીલ એમ કરવામાં વ્યાવે છે કે કરવા જવાના ટાઇમ મળતા નથી. કેટલાક એમ કહે છે કે કસરત વગેરે કરવાની સત્રવડતાં નથી. તેં! વળા કેટલાક એમ કહે છે કે વહેલા ઉડી શકાતું નથી. ખરૂં પૃષ્ટા તા આ **બધાં ખાટા ખ્હાનાં છે. મનને છેત**રવા ના પ્રયત્ના છે અને આપણી માનસિક નખળાઇ છે. મૂળ વાત એ છે કે આપણે આપણા શરીરને તરદી આપવા માગતા જ નથી. નાકર જો પાણી ના પ્યાલા આપી જતા હાય તા સ્યાપણે ઉભા થવા પણ તઇવાર નથી. ખાવાના સમય મળે છે પણ ખારાક માંથી શુદ્ધ લાહી બને એવા કાઇપણ પ્રકારના શ્રમ કરવાના સમય મળતા નથી. લાહી જ્યારે ચડતું દ્વાય છે, યૌવનની ભરતી હોય છે ત્યાંસુધી શરીર કં ખેંલતું નથી, બધું સહન કરી લે છે પણ પછી તે સહન કરવા તામયાર નથી. માથું દુઃખવું, ગેસ થવા, યાક લ:ગવા એવી ક્રીયાદા ચાલુ જ રહે છે. આપણે દ્વાદાર પોછળ દાંડીએ છીએ પણ એવા કૃદિ વિચાર नथी आवंता है की राज क्रीहाह ક્લોંગ પણ દાહવામાં આવે તા ડાકટરા પાસે દેાડલું **ન**્પડે!

> हे। इवानी वात अंक भाजुं भे भूहे। पणु राज भेभेक भारत करना ता

જરૂર જઇ શકાય અને આવું સ્ક્રેક્ષ કામ કરવા આપણામાંથી ઘણાં તપ્રયાર વાંધા એ છે કે આપણું જીવન એટલું નથી. 'સમય નથી મળતા' એ ध्रीयाद की ल लेकि। धरे छे है लेक्ना કંઇ શારીરિક શ્રમ કરવા માગતા જ નથી. જીંદગીમાં આપણે બધું કરી શકીએ અને શરીર માટે સમય ન મળે એ શું મૂર્ખાઇ બધું નથી? હ કલાકની ઉંઘ ગણા તા પછી બાડીના ૧૭ કલાકમાંથી શરીર પાછળ એકાદ કલાક પણ ન ગાળા શકાએ તાે એના અર્થ એ જ થયા કે આપણને સાચી ગણતરી કે વ્યવસ્થા આવડતી જ નથી. જુંદગીમાં પૈસાની દરિએ કાઇ બસે सक्ष्य थयुं है। य प्रश्च की तिश्यत ज्यणवी न है। य ते। ते छवननी की इ માટામાં માટી નિષ્કળતા જ છે!

—'ચિત્રલેખા'

પરચુર છુ

—'ઇન્ડિચ્યન એાપિનિચ્યન'ને મળેલી નીચેની રકગ સાભાર સ્વિકારીએ છીએ: ગાપાળભાઇ રામાં (કોનરાસ ડ્રાંસવાલ) ગીની ૨, વલ્લબબાઇ છીતા (જો' પગ[°]) પા. ૧-૧-૦.

—ના. ચ્યાગાખાન ની પ્લેટીનમ જાુખીલી ગયે અઠવાડીયે લંડનમાં ઉજ वाध दती जयारे ५०० भद्देभानाने ખાણ / આપવામાં આવ્યું હતું અને નાચરંગ થયાં હતાં. હીંદ અને પાકી-રતાન, આદિકા, મીડલ ઇસ્ટ, મલામા અને અન્ય સ્થળેથી આગાખાનીએના તરફથી એકઠા ચએલા પા. ૩ લાખ ગરીખ કુંદુમ્ખાને પાતાની માલીકોના धरे। पुरां पाडवामां वापरवामां आवशे. હોજર થ^{2મે}લા મહેમાનામાં હીંદના હાઈ કમીશનર શ્રીમતી વિજયાલક્ષ્મિ પંડિત પણ હતાં.

શક્કીપીંગ, ઇનક્રમ ટેક્સ રીટર્ન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ ક્લીયરન્સ અને ઇનશ્યારન્સ માટે મળા:

આર. વીઠ્ઠલ

રાક મેકાસા હાઉસ, ૧૭ કમીશનર રદ્રીટ, સેકન્ડ ક્લાર, ફરેરાસ્ટાઉન, જોઢાનીસળર્મ, ફાેન ૩૩-૧૬૫૪.

વેચવાના છે

નવસારી સ્ટેશન, રાડ પર, બજારમાં ત્યા સાસાયદીઓમાં મકાન અગર ખુલ્લા પ્લાટ લેવા માટે અગર નેશનલ સેવીંગ્સ સર્ટીફીકેટ (આવક વેરાથી મુક્ત વ્યાજ) ખરીદવા લખાઃ

એમ, જનાઈન ભટ્ટ. Authorised Agent For Government of India National Saving Certificate.

ખાળા સાહેબની હવેલી, Navsari, Bombay, India.

શ્રેયરકર શ્રાવણ માસ

भावप्प अन्मने सार्थंक करनार અધ્યાત્મજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ માટેના ત્રણ મહાન્ સંથાને ''પ્રસ્થાન ત્રયી" કરે છે. તે પૈકા 'શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતા પણ છે. કરાડા પુનિતજનાના જીવન ને ઉજ્જાવળ કરી ઉત્તત માત્રે લઇ જનાર આ ગાંધરતનની પ્રશંસા અનેક પરદેશી વિદ્વાનાએ પણ કરેલી છે.

હોંદુધમવિલંખીએ માટે ચાતુરમીસ માં, જપ, તપ, વ્રતાદિ અનુષ્ઠાનનો પ્રભંધા ભારતમાં ડેરડેર યાજાય છે. તેમાં પણ શ્રાવણ માસમાં શ્રીકૃષ્ણ જયંતીના સુમેળ થતા ઢાવાથી એ મહિનામાં આંતરશૂહિના અનુષ્કાન માટે विशेष रीते उन्नक्त रहे छे. सात्विक બાવ વધારવા બજનક/ાર્ત્ત નાદિ સાથે इणादार के जोक्लुड्त रहीने संपम પાળવાના પ્રયત્ના થાય છે.

श्रीमह भाभवत, महाभारत अने ભગવદ ગીતા એ ત્રણે ગ્રંથાની પ્રગ-લ્મતા હત્તરા વર્ષો વહી ગયા છતાં नित्यनिवन भासे छे. तेनुं धारखा यो ત્રણમાં ભગવાન શ્રીકૃષ્ણનાં ચારિત્યની સુપ્રભા અને આનુભવિક સિદ્ધાંત સુત્રે! ની અત્પમતા છે.

મજવાસી ગાપ, ગાપિકાઓ એ નિર્મળ પ્રેમના પ્રવાદને બાળકૃષ્ણુમાં રથાપી સંસારતે બુલી જવા સુધીની अनन्यता सिद्ध हरीने भानवहेंद्वने सार्थं ह કરી ગયાં. એ બાલ્યજીવનની સૌરબ અ.જે પણ **વ**લ્લભી સંપ્રદાયમાં અધ્યાત્મભાવના માટે પ્રતીકર્યે લેખાય છે. ગાકુળ શંદાવનની કુંજ નિકુંજે વિચરતા ગાપાલકૃષ્ણુનાં કિશાર સ્વરૂપ ને લાવી અનેક ભક્તજના અનન્યભાવથી લક્ષ્યાર્થને પામી સંસાર સાગરને તરી ગયા છે. બહુધા દરેક **હોંદુના હૈયામાં** અને - દરેક ∙ ગૃહસ્થના ઘરમાં એક યા ખીજી રીતે શ્રી કૃષ્ણનાં ગુણુઞાન રવભાવત:ગુંજન કરી રહેલાં દાય છે.

દારિકામાં શીકૃષ્ણે સ્ત્રી, પુત્ર, પૌત્રા દિના સહવાસમાં રહીને ગૃહસ્ય જીવન માં જળક્રમળવત કેમ રહી શકાય છે તે આચરી ખતાવ્યું છે. વૈભવી જીવન शुलारनारा सङ्गिनाने व्यवहारमा क्रमीरत र्साने भानवलन्भना साभ देवी रीते લઇ હેવા તેનું પ્રત્યક્ષ પ્રમાણ શ્રીકૃષ્ણ તા જીવન ચરિત્રમાંથી મળી શકે છે.

આ સર્વધા પર ભારતીયજનાને જ નહિં ખરક સમગ્ર વિચન્યનતાને જે કારણથી શ્રી કૃષ્ણ વંદનીય લાગે 🕏 તે

छ महारथा अर्जुन द्वारा विश्वते ने हुं "तमने विसामा आपीश आपेक्षेत्र तत्त्वज्ञानने। धपदेशः

સમરાંમણમાં ઉપન્ેલા વિષાદને દુર કरी क्तर°०५मां निष्ठा स्थापना, तथा આ મતુષ્યદેહથી પ્રાપ્ત કરવાં યાગ્ય ંચાત્મ સાક્ષાત્કારના સરળ ઉપાયાના આ ગ્રંથ છે ભગ-વદ્-ગીતા. અર્થાત ભગવાને કહેલું ગીત.

સંસારની કરજો બજાવતા રહીને शृहरथ मनुष्मे परमध्येयनी सभीपे हेवी રીતે પહેંચવું તે માટેના સિક્રતાિ હજો! વર્ષ વીતિ ગયાં પછી આજે પણ પ્રત્યેક **વ્યક્તિને તેટલાં જ ઉપકારક**ં જણાય છે એ આ ગીતાપ્રધની ઉપયોગિતા સિદ્ધ કરે છે. એક સૂત્રમાં કહેવાયું

સર્વ ધર્માન્પરિત્યજ્ય મામેક શરણે ત્રજ,

અહ' ત્વાં સર્વપાપૈકયા માક્ષ યિષ્યામિ મા શુચ:

" મધા ધર્મીતા સાગ કરીતે એક મારૂંજ શરણ લે. 🛊 તને બધાં પાપાધી મુક્ત કરીશ.

''રોાક મા ૬૨. (ગીતા. ૧૮.૬૬)

આ કથન થયા પછી ત્રણ હજાર વર્ષ પર થઇ ગયેલા મહાતમાં ઇસ ખિરતે પણ ઐને જ મળતું સુત્ર કહેલું છે:

Come unto me, all ye that labour and are heavy laden, I will give you rest.

''એ શ્રમિત તથા ભારથી લંદાય-લાએ ! તમે સવળા મારી પાસે આવા, (બાઇપલ સે'ટમેથ્યુ. ૧૧–૧૮.)

આજે પણ ગીતાના સુત્રોના જેમ વધુ અભ્યાસ થાય તેમ તેની ગુઢાર્યતા વધુ પ્રકાશિત ખતે છે. સંતપ્ત અનુ-ષ્યાને સંસાર અનલમાંથી શાંતિના अभूतपान द्वारा अनेक्ष्ते तार्थौना उदा दरका प्रतिदासने पाने नेांधायेला मणा આવે છે.

विशान अने अज्ञान अभ्यान मारे ગીતા અને તેના ઉપદેશ એક સરખી રીતે ઉપયોગી બની હત્મ કળ આપે છે માત્ર એના ઉપયોગની રીત આ વડવી નોઇએ.

"olldi" શબ્દને ઉલટાવવાયી ''તાગી'' શખ્દ ખતે છે. અથવા ''ગીતા" શબ્દને પરંપરાથી ઉચ્ચારતાં જુતાગી' શબ્દ નીકળે છે. ગુડાય છે ગીતા ત્યાગ કરવાનું સુચવે છે. શું સાત્રવાનું છે તે અનુભવીએાની સલાહ લેવાથી સમજ શકાય છે કે મનતી વાસનાના ત્યામ કરવાના છે. જ્યાં સધી એના ત્યામ ન ચાય ત્યાં સુધી ગીતાનું રહસ્ય અરકુર રહે છે.

વાસના એટલે ઇચ્છા-ક્રામના-લાલ પતા-તૃષ્ણા. તેના જેવી થાડે અરી પંચાયમ કરીથા હાય તેથે જ ગીતા વાંચી છે એમ મનાય. તેણેજ ગીતા તું વાચન પચાવ્યું છે 🗃મ ગણાય. व्ये वासनाने हेम त्याभनी तेना सरण अने सुसाध्य हिपाया पश्च अल शीता એ પુનરક્તિના દેવ ન ગણીને પુષ સચાટ રીતે ખતાવી દીધેલા 🖭 🛶

केम इधिमधननी हिया क्यों विना ં દુધમાંથી થી મેળવર્વ અશક્ય હાય છે. तेवी क रीते आत्म साक्षात्कांर कराववे। भ शिलाक्षारनं शिलादेशः परभुष्येष **દા**વા છતાં તેમાં કે ખતાવેલી ક્રિયાઓ આગરણમાં મુકવા સિવાય **પ્**યેયની પ્રાપ્તિ નેથી થતી.

એ આચરણ કેવી રીતે અને ક્રેમ **≱रवं** तेनी विधि अनावी के के: -

સ'કલ્પ પ્રભવાન્કામાંરત્યકત્વા

સવીનરોયત: भनरीवेद्रियभाभ' विनियम्य समन्ततः (ગીતા. ६-૨૪)

!'સંક્ર¢પથી **ઉ**ત્પત્ત ચનારી *ખ*ધી વાસનાઓને સંપુર્ણપણ ત્યજીને અને મનવડે. ઇંદિયાના સમુદાયને ભધી **ખાજીએયીજ સારી રીતે વશ કરીને**!

નવલ કથાએા

ઇંદીરાની આપવીતી છેલ્લા અબાનય

પ ૩

₹ .0

ં બીજા'**્પુસ્તકા**

બુડાન યદ્ય શ્રેયાર્થીની સાધના

(કોરોારલાલ મશરૂવાળાનું જીવન, છુંત્ર કીશારલાલ મશરૂવાળા ક્ત

સંસાર ધર્મ Ę દીપ નિર્વાણ (દર્શક) મળવાનું કેકાણું આ એારીસ

નેકણી કાેશ માટા

ગુજરાતી દુ ગુજરાતી ડીકસનરી. કીમત પા. ૧-૨-૬. -

મળવાનું ઠેકાણું આ એારીસ

	છે અઠ વાડીક પંચાં ગ							
વાર	પ્રીસ્તી ૧૯૫૫ જાલાઇ એ! મસ્ટ	હીંદૃ ૨ ૦ ૧૧ શ્રાવણ	જલદ્રમ શેજરી હીજરી	પારસી ૧૩૨૪ બહમન	સુર્યોદય ક. મા.	સુયૌસ્ત ક. મી.	्धार्मीक तुद्देवारे।- ઉ त्सवे।	
શુક્ર શની રવી મ મંગ્ર શક્ક શર્મ શ્ર શ્ર શ્ર શ્ર શ્ર શ્ર શ્ર શ્ર શ્ર શ્ર	રક ૧૧૨૩૪૫૬૭૮૯• [•] ૧ ૧૩૩	मुह १९२ ११ १९२ ११ १९२ ११ १९१ ११ १९१ ११ १९१ ११ १९१ ११ १९१	د 10 12 12 14 15 16 16 16 17 17 18 18 18 18 18 18 18 18 18 18	م بر ع لا بر ب ن ل دي • م بر بر ع لا ا ر	2-85 2-85 2-85 2-85 2-85 2-85 2-83 2-88 2-88	\(\frac{40}{4-20}\) \(\frac{40}{400}\) \(\frac{400}{400}\) \(\frac	બ ૉ વ	

¥

1

٩

٩

શ્રીમતી સુશીલાળન ગાંધી કેપેની મુસાફરીએ

શ્રીમતી સુશીલાભેન ગાંધી જેમા કરતુરળા ગાંધી રમા**રક** રકુલને માટે કાળા કરવા કેપની મુસાફરીએ નીકળેલાં છે તેમણે ઇસ્ટ લંડનમાં કામ પુરૂં કરી હાલ પાર્ટ ઐલીઝાળેયમાં છે. ઇસ્ટલ'ડનમાં તેચ્યા મેસર્સ ઐલ. હેરી એન્ડ સન્સને ત્યાં ઉતર્યા હતાં. કરટ લંડન હીંદુ સાસાયટીના પ્રમુખ શ્રી હરીબાઇ નાયુબાઇ, થ્રી જસમતભાઇ છે. મારાર, શ્રી બીખાનાઇ દુલ્લબનાઇ પટેલ, શ્રી પ્રેમાબાઇ દુલ્લબભાઇ, મેસર્સ એલ. હેરી એન્ડ સન્સ તેમજ બીજા બાઇએં તથા ખડ્ડેના તરફથી તેમના પ્રેમભર્યો સત્કાર થયા હતા વ્યને તેમના કામમાં मद्द हरी हती ते सर्वते। श्रीमती सुशीक्षाणेन, तेमल शीनीक्स संस्था तरहयी અમે ઢાર્દીક આભાર માનીએ છીએ.

ઈસ્ડ લ'ડનમાં કસ્તુરણા સ્મારક સ્કુલ માટે થએલાે ફાળા ં આ કાળામાં આપવામાં આવેલી નીચેની રકમા સાભાર સ્વિકારીએ હોગ્રે :

ઘસ્ટ લ**ં**ડન

	840	લુડન	
છ. મારાર એન્ડ સન્સ			/ Ye e
એલ, હે રી એન્ડ સન્સ	•		પું •
મ્યાર, મકનજી મ્યેન્ડ સન્સ			કે૦ પ
€રીબાઇ નાશુ એન્ડ થધર્મ ∤		•	૭૦∙ પ
हेशनसास न्येन्ड इ'पनी			४२ ०
ભી ખાબા ઇ દુ લ્લમભાઇ પટેલ			૧૫ ૧૫
ળી. સુખા એન્ડ સન્સ			૧૫ ૦
ભી ખાભાઇ લ લ્કુબાઇ પટેલ	/		૧• ૧૦
જરામભાઇ બેચરબાઇ પટેલ			૧૯ ૧૦
ડી. બીખા એન્ડ સન્સ		• • •	૧૦ ૧૦
માસાસ માના મુકલી		The same	1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1
ગાવીદસાઇ ગાકળનાઇ પટેલ		,	પ પ
રામાબાઇ જેરામભાઇ			ં મ મ
ખાવજીસાઇ મીઠા			પ પ
ले. धना ञै न्ड सन्स			. મમ
ભવાનભાઇ ગાપાલ			• 4 4
મણીલાલ			પ પ
જ્ય ન ભાર્ય <i>હીરાભા</i> ષ્ટ			ં પ પ
છવણુબાઇ મકત ઐન્ડ સન્સ			γ ν
પ્રશુભાઇ 'નાયુનાઇ પટેલ			ų 1
પ્રે <mark>માનાઇ દુ</mark> લ્લ નના ઇ ભવાન			ų v
કરસન વ્યવસ	,		પ્ર
્ત્રીમતી મેનાબેન દરપતરાય કેશ	યભાક	(જો'બર્યું)	પ્
ળી. આર. હેરી એન્ડ સન્સ		, ,	3 -
ુકનૈયાભાઇ રામાભાષ			. 3
છ. ગલા			а.
રમેશ ગાવનમાક કાળાબાઇ		•	3
મંત્રાભાઇ કેશા			્ર
વસ્ત્રમભાઇ દુલ્લભભાઇ			; ે ર
માહનલાલ કુંવર્જીમાઇ		-	, , ,
, તા ર તાલાલ 3 4 ડ્રેઝનાટ પટેલ ટેલસ [*]			
થુકાઇ બાચાબાઇ માસ્તર			1
		•	1
્વિ. ખુંધુ ં.			9 . '
લાલભાઇ છીવા	*		٩
્ર તાલઅભાત હૃકાભાત			٩
જયજીવનભાઇ ગંગારામ			٩
'ह्यालकाम सम्बद्ध			1
ઝનાનામ દુસ્સનનામ			٩
નારખુબાઇ માતીરાધ			٦
કુંનરજ દૈસ્સમભાત્	•		3
મક્રનભાઇ ક્ષ્કીરભાઇ પરમાર			٩

. નાયુબાર્ષ્ટ્ર વસનબાઇ

કિવનસ ટાઉન

માહનલાલ ખંડુ ત્રીક્રમ		ર	ર	ė
મા રા રભાઇ લાલા	,	૧	٩	0
રામજીબાઇ બી. હેરી એન્ડ સન્સ		૧	٩	0
ગ'. રવ. રેવાખેન ગાર્વીદ કુ'વરછ	~	٩	٩	•
	ହେବ ଅପ୍ରସାହିଏ ଯ	2519	'n	99

૧૧ પુસ્તકાેના સેટ

આ સેટમાં વિવિધ પુસ્તકા તમને વાંચવા મળશે. પુસ્તકા માટાએા માટે છે. ક્રીમત કકત પા. ૧-૧૯-0.

'Indian Opinion', P. Bag. Durban. Natal.

જીવન કેષ્ટી (,, ,,)

સાેકેટીસની સક્ર

હીંદના ગ્રામ્ય છવન વિશે લેખકે સવાલ જવાય રૂપે આ પુરતકમાં સાેર્કેટીસના વીચારા દર્શાવ્યા છે. ક્રીમત શી. **૩**–૬.

'Indian Opinion' P. Bag, Durban, Natal.

ધાર્મીક પુસ્તકા

વિતાભા ભાવે કૃત જ્વપનીરાદ્ ગીતાજી વિગેરે ધાર્મીક પુસ્તકાના શ્લાકાપર પ્રવચન.

ઇશાવાસ્ય વૃત્તિ (ઉપનીશદના ^કલાેઢા) ગીતા પ્રવચન रियतप्रज्ञदर्शन (ગીતાછના ખીજા અધ્યાયજ શ્લોકો) મધુકર (લેખાના સંગ્રહ)

Gbtainable :

INDIAN OPINION. P/Bag, Durban, Natal.

જ્ઞાન મેળવવા લાયક પુસ્તકા

ગીતા ધ્વની ,, ,,	1	3
કેળવણી વિકાસ (કી. મરાર્વાળા)	3	0
ંસ્ત્રી પુ. મર્યાદા ,, ,,	¥	•
सञ्चणी कांती ,, ,,	¥	•
કેળવણી વડે કાંતી	•	3
મારી જીવન કથા (નેહર્)	14	•
સરદાર વહલભભાઇ માગ ૧	3,3	٥
સરદારનાં ભાષણા	9.9	•
अक धर्भ युद्ध (अभदावाहने। भन्द्रोत्ती वरतने। धतिद्वांस)	•	8
શ્રાહના તેર દિવસ	٦	•

ગાંધી સાહિત્ય

પાયાની કેળવણી (ગાંધીછ) **અમારા આ** (કરતુરળા ગાંધી) માંધી છતા સરકાર સાધે પત્રવ્યવહાર 🕔 ળાપુની સેવામાં કસ્તુરભા સ્મારક અ'ક-('ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન') માંધી સ્મારક અ'ક **भाषाना-भा ने पत्रा (इरतरला पर स**णायसा पत्रा) હાઇક્રાઈડ નળાખ્યાન મારી જીવન કથા (ભારતના રાષ્ટ્રપતી રાજેન્દ્રપ્રસાદ) Obtainable from:

\$

'Indian Opinion' P. Bag, Durban, Natal.

નવલ કથાએા	•	
પહેલા કાળ	•	*
ઝર તા, તાલા છ ખાલા બાહો ત	1	1
સાગર કર્યા	2	
ऋष मुहित	v	۴
આ વતી કાલ	· ·	•
નાલ પંખા (નાટક)	ų	•
ગાદાન ખંગાલીના અનુવાદ ભાગ 1 ર, સેટના	19	,0
ચમેલી	4	0
ત્રારાની વાતા	<u>\$</u> 'V	
રાજની રામાયણ (નાંદીકા)	4	
અહીષ્કાર	3	ė
विवास भ हिर	, S	
પ્રદીપ	4	
સાગર સામાટ	•	
द्विरीक्ष्नी नाते।	ų	ر ّ رو
પૌરાધ્યુક નાટકા ગ્રીવન ભાગ ૧. ર. સેટની	1 ર	٥
ચાવન ભાગ ૧. ૧. સંદેશા અકશાનું બીજ ભાગ ૧ ૨. સેંટની	1.8	۰
કરીયા વાર	t o	9
દરાવા પાઠ લામિઝરેબલ ભાગ ૧. ૨. સેઠની	25	۰
*idl	ى	0
રા કિત હુદ્દય અને સંયુકતા	ť	•
વસુધરા	•	•
છેલ્લા પ્રયાગ	ও	5
સ્વાધ્યાય ભાગ ૧. ૨. સેઢના	13	4
દુર્ગા	<	•
*/યસીં દ	, 7.	٥
માહીના	<	٠,
्रिभात भीरहो।	<	٥
માનવતાના મુલ	٠ ن	
લાવણ્ય	પ	e
. 3કવા તાલા છે અની અની (ફકાફ)	ч	
Indian Opinion', Private Bag,	Durban.	

બીજા કેટલાક પુરતંકા

ઈશ્કની ખૂરણે (નવલ કથા) तेलियते। (इ'स अनन यरीते।) રાહીદના સંદેશ વિશંગનાના વાતા ભાગ દ નવલ કથા ઘરને મારગે મરૂ બમિમાં મેઘગનુધ્ય પ્રથમ પત્ની રૂપનાથ ઢત્રાઇના ભાગ त्रिविध ताप લુઇ પાચર (છવન ચરીત્ર) રાજ્ય રાણી નાટીકા નુતન રસિયામાં ડાંકોયુ સાકેટીસની સફર छवता तहेवारे। (अ. अधेबअर) तुससी हयारे। नवस हया સાહાગ કાના વાક જીવન યાત્રા

Obtainable from:

'Indian Opinion', Private Bag, Durban.

ચિત્રમાં શ્રીમદ્દ ભગવદ્ ગીતા

પાકાં પુ'ઠાનું સુંદર પુસ્તક તમાં આખી ગીતા સુંદર ચિત્રામાં આપવામાં આવી છે અને લખાણ અંગ્રેજી અને હીંદીમાં આપવામાં આવ્યું છે.

ક્રીમત પા. ૫-૧૦-૦.

 $(A_{ij},A_{ij}$

મહાત્મા ગાંધીજીનું જીવન ચરિત્ર આઠ ભાગમાં. એકજ સેટ બાકી રહ્યા છે. ક્રીમત પા. ૧૮–૦૦ આ પુસ્તકાની ક્રીમત હીંદમાં હવે લગભગ બમણી થઇ ગઇ છે. અમારે ત્યાં પ્રથમ એાછા ભાવે આવી હેાવાથી આ ભાવે આપી શકીએ છીએ.

તુરતજ પૈસા સાથે એાર્ડર માકલા, વહેલા તે પહેલા.

મળવાનું ઠાેકેશું :

'Indian Opinion'

Private Bag, — Durban.

જોઇએ છે હાડકો

તમારાં સ્ટેશન કે સાઇડીંગે પહેાંચતાં કરવા માટે અમે **ટનના** પા. ૭ આપીશં

ખાલી બેગા રેલ કારાયું ભરી પાછી માકલી આપીશું વધુ વિગતા માટે લખા:

THE BULLBRAND FERTILIZERS LTD. SARNIA

> એટલું તમે નહ્યા છા કે કેનેડાના વિશ્વ વિખ્યાત દેવની સન લાઈક એાક કનેશ 'इंपरीक्त' हें पनीना दुमे। संताबार अर्लन्ट 'छीओ.

દક્ષિણ આરીકાની વરિષ્ઠ અદાવતની દેપ એક શુડ હોય પ્રાવીન્સીયલ ડીવીઝન ના સરકાર તરફથી નીમાયેલા અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી ભાષાન્તરકાર છીએ तेमल अतेनी हिमीमेशन अंगेनं डाई पछ लतनं हामहाल विना वीव'म ત્વરીત ગતીએ યર્ક શકે છે.

- Wherever there is a particular Life Assurance Problem a Sun Life of Canada Plan can solve it.
 Prompt settlement of claims is a maxim of the Company's Management.
- 3. During 1951 the Company paid over £31,000 000 to annuitants, policy holders and their families.
 - The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance.

Consult us first.

C. C. PALSANIA

GENERAL AGENT

Business, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultant, Sworn Translator.

100 Sir Lowry Road, P.O. Box 4624.

CAPETOWN Phone 32390

Phone 332651

WHEN IN THE PARKETERS

P.O. Box 1549

Tel. Add ENBEEDEE-

MASTER. BROS. (PTY) LTD.

JOHANNESBURG. 33 West Street.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેશમાં તેમજ સુતરાહ કાપડ, વલન જર્સી, વલ, બાળકા માટેના અત અતના भास, धर वपराश भाटे तेमल લગ્નાંદિ પ્રસંગાએ રાષ્ટ્રગાર માટે રીખન વગેરે માટે અમારે ત્યાં પ્રથમ તપાસ કરવા બલામણ છે.

> માસ્ટર બ્રધસ (પ્રા.) લીમીટેડ ે જે**હાની** સળગ[ે]. **૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ,**

> > બાકસ ૧૫૪૯.

તાજાં ઉમદા કરૂટ

ડરખનનું ઢકાઉ આદુ ૯ પેની રતલ, ૧૦૦ રતલથી વધુ લેનારને ૮ મેની (શક્ક ભાવ) માટી કળી તું લસણ શી. ૧-૬ રતલ, પાપઢ ન.૧, શી. ૧૦-૦ ૧૦૦, ન. ૨, શી. ૮-૦ ૧૦૦, પાસ્ટેજ જાદુ. કપુરી અને ચેવલી પાન શી. પ્ રતલ; પાસ્ટેજ જીદું. બારકાર શી.

૧૦–૬ ડઝન; લાંળી અને સ્ક્વેર ભાસ્ક્રીટ શી. ૧૧ ડઝન. સુરણ, લીલી હળદ અને આંબા હળદની મારામ ચાલુ છે.

રાેડસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને ખેલજીયન કોંગાના આરડરા ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી કાેઈ પણ વસ્તુ પરમીટ દઢાવી માેક્લગું. All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS P. O. Box 251. DURBAN.

<mark>ધી</mark>રૂભાઈ પી. નાયક

યુક્કીપર, મુસાફરી, લીજાનાં અને જનરલ એજન્ડ

હીંદુસ્તાન અગર દુનીયાના કાઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અગર જમીન भागे मुसाइरी हरवा घरे मेहा अभारी भारहते लुझेंत्र हरेा.

છ'દુગી. આગ. ચારી, દુશ્લડ, અક્ષ્મિત, પ્લેટગ્લાસ, વિગેરેના વીમા અમે દતરાવી આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, દિસાબના ચાપડા લખાવવા રેવન્યુ ક્લીયરન્સ સર્ટીફીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સા. પાસપાર તેમજ ઈમાંગેશનને લગતી બાબતામાં કંઈ પણ રી લીધા વિના અમે ગકત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ સ્યુસ્યુઅલ લાર્ધફ એસાસીએશન એાફ એારદ્રલીયા અને યાર્કશાયર ઈનરયુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રાંતનિધિ.

Phone: 33-9033. 29e Commissioner Street. JOHANNESBURG.

લગ્ન પ્રસંગા માટે

અમને મળા.

સુરતી જમણના અમે સ્પેશ્યલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રાેડેસીયાના કાઇ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસાઈ કરવાને, અમે કન્ટ્રાકઢ લઇશું.

કેપોટન્સ બાલ્કનો હોટેલ

(ધી કાર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

ગ્રે અને વિક્ટોરીયા સ્દ્રીટના⁻પુણાપર – હરબન. ફાન નંખર ર૩૪૧૪

દેલીમામ: KAPITAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડક્રમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વેાડ'રાખ, ડરેસીંગ ગ્રેસ્ટ, સાઈક બાહે એાફીસ ડેસ્ટ, ખુક કેસ, ટેખલ, તદન કાફાયત ભાવે ખરીદી શક્રોા. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકરા નહિ.

-- બાકસ, ટેબલ અને કીચન ડરેસર--

જ હમારી દેખરેખ નીચે તર્કયાર થાય છે. તેના સ્ટાક હમેશા તર્ક-યાર રહે છે. માત્ર રાકડા સાવાના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવા અને વેપાર આગલ વધારા.

MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG. PHONE 33-4691. BOX 2526.

નવલ કથાએા સારા સારા લેખેકાનું સુંદર સાહીત્ય ibe'f biya (બંધીમ ચંદ્ર) નવલીકાઓ (મેઘાણી) મળેલાંછવ (ম. খইএ) સારદ્રી બાથા ગ્રેષ ખીંદ ઉલ્લી વાટ ઉત્તરાત ક્લાની સદચરી ક6'ચ વધ અભૃખુદ ધારા શહીદાના સંદેશ (આયરલેન્ડના રાહીદ) **८३वा देवी (**साने गुरू) भानवताना शिक्षाभ सेणीम हेरीयेट लियर अनुवाहत संसीन એાઝા 2% સાનેથી છાયા સ્વપ્ત સુધી **भाषा अक्षां** ર, મ, દેશાઇ કૃત भानदी भ'डीयेरे। (એક રક્ત પિત્તીની આત્મ ક્યા) वेड लाजवत (नानाशार्ध भट्ट हत) श्रीमहसाजवतनी क्याञा शिशीयाभारे। (१८ महान नश्नारीमाना द्वेक परीयय) યરોાધર મહેતા સુજીતા હઈયા (નવલસાઈ શાહ) જ્ઞાન સાથે આનંદ આપતી નવલ કથા સુક્ત પંખી યાસા 10 -રાધારાણી મળવાનું ઠેકારા આ ઓફીસ.

ગાંધી સાહીત્ય દ. આ. ના ઇતીહાસ મહાદેવ દેશાઇનું છવન ચરીત્ર મહાદેવ દેશાઈના ડાયરી - ભા ૧ **લા**. ર 9(1. 2 arti V ... બાપુની કાશવાસની કા**હા**થી હસ્ત લીખીત હીંદ સ્વરાજ્ય આત્મ હથા (ત્રાંધાજ) માંધીજીની સંક્ષીપ્ત આત્મ કથા 🥤 બાપુના હાંખી (કાકા કાલેલકર) શમ નામ (ગાંધાછ) ભાપુ મારીૄ²મા (મનુ ગાંધી) **બાપુની પ્રસાદી** ગાંધીછ અને સાસ્યવાદ (કો. મશરૂવાળા) નીતી નાશને માગે^ર (ગાંધીજી) (ગાંધાજીએ ગીતાજીના કરેલા અનુવાદ) અનાસકતી ધાગ ધર્માત્મા ગાખલે (ગાંધાછ) આશ્ચ્ય ભજનાવલી હીંદના કામાં ત્રીકાવ્યુ (કામવાદ વિશે લખેલું) આદાષ્યના ચાવી કા બ કૈંદ્ર એખ સાહસથી બરપુર બાળ વાર્તા મળવાનું ઠેકાષ્ટ્ર: આ એાપીસ. 'Indian Opinion' P. Bag., Durban, Natal.

વાંચવા લાયક સાહિત્ય

ગીતા મેંથન (છી. ધ. મરારવાલા ફત) ગા સેવા (ગાંધીજ) માનવી ખંડિયેર (અનુ. કાકા કાલેલકર કી. ધ. મ.) ગીતા બાધ (ગાંધીજી) ભા બાપુની શાળા છાયામાં (મનુ ગાંધી) બાપુ (ધ. ભિરલા) મધુકર (વિનાળા) ત્યાગ મુર્તિ અને બીજ લેંખા (ગાંધીછ) ત્યારે, કરીશું શું (ટાલ્સટાય) ભ્યાપક ધર્મ ભાવના (ગાંધીછં) દા્રભંધી (કુમારઅપ્પા) ઓતરાંતી દીવાલા (કાલેલકર) કન્યાને પત્રા ન. પરીખ (તાર્વ્યમાં પ્રવેશતી બાળાઓ માટ). भर्द्धल (मृ. श्रीक्मळ क्षयराशी भाटे) ગામ્મ લજન મંડળી સં. જી. દવે (લજનાના સંત્રહ) ગાંધીજ **(**બાળકા માટે ચરીત્ર) વિશ્વરાતી કાવ્ય (ક. જેશા.) બનાને (રા. અમૃતકાર) હીંદી રાષ્ટ્રીય મા સાનું બંધારણ ગીતા પદાર્થ કાય (ગીતાજમાં આવતાં શખ્દાના અર્થ) આત્મ રચના ન્હુ. દવે.' દીલ્હી દાયરી (ગાંધી છ) આપણું હીંદુસ્થાન મળવાનું ઠેકાસ

INDIAN OPINION.

PRIVATE BAG, DURBAN.

ગુજરાતી સ્કુલાને સુંદર તક

નિશાળના પ્રસ્તકા

નવયુગ વાચન માળા પુસ્તક બીજી પુસ્તક ચાય નુતન લેખન તાલીમા વગ^ર ભાગ ૧, ૨, ૩, ૪. પ્રત્યેકની ચાલાે લખીએ ભાગ ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭. પ્રત્યેકની ભારતના ઇતિહાસ ભાગ ૧ દેશ વિદેશ ભાગ ૧ ગુજરાતનું ગૌરવ હીંદના ઈતિહાસની રૂપરેખા ભાગ ૧. દેશ દીપકા ભુગાળ પરીચય લાગ ૩ લાગ ૪ प्रायीन समयनी रसध्याच्या , • મીડલ સ્કુલ અંક ગણિત ભાગ ૧. મારું ગ**ણીતા ભાગ** ૧ ભાગ ૩ આ પુસ્તકો ડઝન ખ'ધી લેનારને ૧૫ ૮કા કમીશન આપ્યામાં આવશે. સી. એ. હી. થી માલ માક્લવામાં નહીં આવે. Obtainable from :

'INDIAN OPINION'
Private Bag,
Durban.